

Industriens Pension

BERETNING OG REGNSKAB

2002

Indhold

3	Indledning
6	Temaer
7	Udviklingen fortsætter
9	Pludselig fik jeg brug for Industriens Pension ...
24	Nye dimensioner i risikostyringen
26	Beretning
27	Medlemmer og virksomheder
31	Investeringsvirksomhed
34	Ejerforhold og ledelse
36	Forventninger til 2003
38	Lovpligtige nøgletal og læsevejledning
40	Regnskab
41	Regnskabsberetning
44	Femårsoversigt
46	Regnskabspåtegning
47	Revisionspåtegning
48	Anvendt regnskabspraksis
52	Resultatopgørelse
54	Balance
56	Pengestrømsopgørelse
56	Note til pengestrømsopgørelse
57	Noter til regnskab
62	Ordforklaringer

Tak til Aalborg Industries A/S og Ruko A/S fordi vi måtte tage billeder hos dem. Og tak til Randi Yde, Anita Jensen, Ole Clement Christensen, Hanne Bjerring Idskov Nørgard, Ingvar Pedersen, Max Frederiksen og John Jørgensen fordi de ville være med.

Indledning

Ved årsskiftet var det ti år siden, at Industriens Pension så dagens lys.

I den periode er det lykkedes at udvikle Industriens Pension til en betydelig aktør på det danske pensionsmarked, som kan måle sig med de bedste, når det drejer sig om evnen til at forrente medlemmernes opsparing. Alligevel er omkostningsniveauet blandt branchens absolut laveste i en ordning, hvor alle kan komme med. Det er et meget solidt udgangspunkt for udviklingen i de næste mange år.

Når bidragsprocenten til sommer når 9%, er der sket en 10-dobling af bidraget siden starten i 1993. Det har givet muligheder for at tilpasse og udvikle ordningen i overensstemmelse med medlemmernes ønsker og krav til en moderne og økonomisk effektiv pensionsordning.

Nye ydelser fra den 1. juli 2002

Det var et markant ønske blandt medlemmerne, bestyrelsen imødekom med sommerens indførelse af nye ydelser i Arbejdsmarkedspensionen med virkning fra 1. juli:

- Opsparings sikret alderssum
- Ratepension
- Rateforsikring ved død

Det skete ud fra bestyrelsens grundholdning om, at det er medlemmernes ordning. Derfor søger bestyrelsen i videst muligt omfang at tilpasse ordningen efter medlemmernes ønsker og behov. Dog skal det samtidig sikres, at alderspensionen – som er hovedsigtet med pensionsordningen – bliver af en forsvarlig størrelse.

De nye ydelser blev indført i forbindelse med, at pensionsbidraget nåede op på 7,8% af lønnen. Dermed er pensionsbidraget af en sådan størrelse, at indførelsen af de nye ydelser kunne ske samtidig med, at målsætningen om en god alderspension kunne fastholdes.

Ændringerne betyder grundlæggende, at hvis et medlem dør inden pensionering, kan der ske udbetaling af en del af opsparingen til de efterladte.

De nye ydelser vil i starten være små, men når pensionsbidraget stiger til 9% i sommeren 2003, vil en større del af pensionsbidraget gå til de nye ydelser, som dermed vokser.

Ændringer fra den 1. januar 2003

Det var også efter et udbredt ønske blandt medlemmerne, at bestyrelsen i december 2002 besluttede at afskaffe aftrapningen af de tre gruppesummer, altså dødsfaldssum, invalidesum og engangssum ved kritisk sygdom.

Hidtil er størrelsen af summerne blevet nedsat med alderen, så summens størrelse blev mindre, jo senere i livet den pågældende begivenhed indtraf.

Med ændringen forbliver summernes størrelse uændrede indtil det tidspunkt, hvor retten til at få den pågældende sum ophører. Ændringen gælder for begivenheder, der indtræffer den 1. januar 2003 eller senere.

Ændringen vil betyde, at der i gennemsnit vil blive udbetalt større beløb ved disse begivenheder, hvorfor dækningerne vil koste lidt mere. Det medfører et lille fald i den del af indbetalingerne, der anvendes til andre ydelser.

Medlemmer i fleksjob

Målsætningen for førtidspensionsreformen om et mere rummeligt arbejdsmarked er, at der skal ske en betydelig vækst i antallet af personer i fleksjob.

I efteråret indgik CO-industri og Dansk Industri derfor en aftale, der sikrer de medlemmer, der overgår til fleksjob i forhold til pensionsordningen, og bidrager til at bevare deres jobmobilitet. Det var den første aftale af sin slags på det private arbejdsmarked.

Aftalen sikrer vores medlemmer, hvis de må overgå fra almindelig ansættelse til fleksjob. Hvis de allerede var omfattet af Industriens Pension, og fleksjobbet også er på Industriens Pensions område, bevarer de retten til alle ydelser på linje med øvrige medlemmer.

For medlemmer, der skifter job og pensionsordning i forbindelse med overgangen fra almindelig ansættelse til ansættelse i fleksjob, indeholder aftalen også mulighed for fortsat fuld dækning.

Muligheden er dog betinget af, at der er indgået en gensidig aftale mellem Industriens Pension og den pågældende pensionsordning. Er der det, kan medlemmet blive i sin nuværende ordning og bevare sine rettigheder dér, selv om han eller hun ellers skulle skifte pensionsordning i forbindelse med jobskiftet ved overgangen til fleksjob.

Vi håber, at der kan indgås gensidige aftaler med andre pensionsordninger, for derved at opfylde den overordnede målsætning: At sikre denne gruppe medarbejdere bedst muligt i forhold til deres pensionsordninger.

Aftalen mellem CO-Industri og Dansk Industri om fleksjobbere blev i slutningen af året udmøntet i ændringer i forsikringsbetingelserne. Dermed gælder de nye regler for personer, der overgår fra almindelig ansættelse til ansættelse i fleksjob efter 1. januar 2003.

Forholdet til det politiske system

Som led i regeringens overordnede målsætninger har der året igennem været fokus på pensionsområdet. Som bekendt ser regeringen gerne, at den enkelte får større individuelle muligheder for eksempelvis at vælge pensionsleverandør og formueforvalter.

Vi har med tilfredshed noteret os regeringens hidtidige meldinger om, at man ikke agter at anfægte arbejdsmarkedets parterets ret til at aftale løn- og arbejdsvilkår såsom arbejdsmarkedspensionsordninger – uden indblanding eller indgreb udefra.

Dette system, der ofte betegnes som "den danske model", har gennem årene vist sin styrke og sin værdi for arbejdsmarkedet og for det danske samfund. Derfor vil vi fortsat værne om aftalefriheden på det danske arbejdsmarked.

Systemets resultater har også fået international opmærksomhed. På grundlag af en større analyse af pensionsforholdene i Europa har EU således anerkendt de danske arbejdsmarkedspensioners væsentlige betydning for også fremover at sikre velstand og velfærd i det danske samfund.

Den anerkendelse hilser vi naturligvis velkommen. For det er en anerkendelse af, at det er lykkedes arbejdsmarkedets parter gennem aftaler om pensionen at opbygge et system, hvor ingen sorteres fra, og hvor vi også sikrer de svageste, for eksempel personer i fleksjob. Samtidig giver pensionsordningens brede vifte af ydelser langt de fleste medlemmer en fornuftig dækning – til lave omkostninger.

I skrivende stund afventer vi stadig rapporten fra det såkaldte Bremer-udvalg, som regeringen har sat til at kulegrave pensionsområdet og komme med forslag til mulige ændringer. I lyset af den udvikling og de resultater, arbejdsmarkedspensionerne har nået på blot 10 år med hensyn til sikring af medlemmernes opsparing, og som et supplement til de offentlige ydelser ved sygdom og ulykke ser vi ingen grund til at gribe ind i et særdeles velfungerende system, som arbejdsmarkedets parter gensidigt har aftalt.

Investeringerne i 2002

For langt de fleste pensionsordninger og andre investorer var 2002 et skuffende år. Det gælder også Industriens Pension.

Usikkerheden på aktiemarkederne var stor hele året, og aktiernes nedtur fra 2001 fortsatte i 2002. Kun investorer med minimale – eller slet ingen – aktieinvesteringer, kan opvise positive afkast af deres investeringer i 2002.

Industriens Pension fortsatte den forsigtige kurs i 2002 og investerede kun i beskedent omfang i aktier. Hovedparten af nyinvesteringerne skete i forskellige typer af obligationer. Aktieandelen er i årets løb nedbragt fra 32,8% til 21,3 %.

Årets nettoafkast (afkastet efter pensionsafkastskat) blev -2,0%. Bag dette ligger et nettoafkast for aktierne på -26,3% og et nettoafkast for obligationerne på 9,3%.

Børge Frederiksen
Bestyrelsesformand

Et negativt afkast kan aldrig være tilfredsstillende, men set i lyset af de vanskelige vilkår i 2002 må resultatet dog betegnes som acceptabelt.

Trods de seneste to års negative udvikling vil Industriens Pension fortsat have en del af sine investeringer i aktier, danske såvel som udenlandske. Det skyldes blandt andet, at den historiske erfaring viser, at aktieinvesteringer på langt sigt giver et højere afkast end obligationer. Og et højere afkast af investeringerne giver mulighed for en større pension til medlemmerne.

På grundlag af udviklingen i 2002 og forventningerne til 2003 har Industriens Pension fastsat kontorenten for 2003 til 2,5% og pensionistbonus til 5%.

Hans Skov Christensen
Næstformand

Temaer

Tema 1

Udviklingen fortsætter

Både medlemmer og virksomheder er i fokus i Industriens Pension.

Medlemmerne leverer vi pensionsydelser til. Først og fremmest når de går på alderspension, men også hvis de bliver invalide, får en kritisk sygdom eller dør inden pensionsalderen. Desuden yder vi medlemmerne service i form af årlige pensionsbeviser, telefonservice hvis de har spørgsmål o.s.v.

Virksomhederne beregner samt indberetter og indbetaler pensionsbidragene. Også det kræver service og vejledning, så virksomhederne får en let administration – og hjælp fra Industriens Pension, hvis de støder på problemer.

For begge grupper vedkommende søger vi løbende at imødekomme de ønsker og behov, de har i forhold til Industriens Pension.

Ændringer i ydelserne

Med virkning fra 1. juli 2002 indførte vi ratepension ved alderspensionering, opsparingssikring på alderssummen samt rateforsikring ved død.

Fælles for ændringerne er, at de giver mulighed for udbetaling af en del af opsparingen, hvis medlemmet dør inden pensionering.

Det var et udbredt ønske blandt medlemmerne, som bestyrelsen imødekom med disse ændringer.

Langt de fleste medlemmer vil være omfattet af ændringerne. Men medlemmer, som var fyldt 55 år den 1. juli 2002, får af lovmæssige årsager generelt ikke ret til de nye ydelser. En anden, mindre gruppe medlemmer med små pensionsbidrag får ikke de nye ydelser, da bidraget ikke er stort nok til også at betale for opsparingssikringen. Pengene bruges i stedet til forhøjelse af andre ydelser.

Med virkning fra 1. januar 2003 ophørte aftrapning af invalidesum, dødsfaldssum og engangssummen ved kritisk

sygdom. Hidtil er invalidesummen og summen ved kritisk sygdom blevet aftrappet med 10% af maksimumløbet fra medlemmerne fyldte 51 år, dødsfaldssummen havde en tilsvarende aftrapning fra medlemmerne fyldte 58 år.

Mange medlemmer har været utilfredse med denne aftrapning, og på bestyrelsesmødet i december blev det derfor besluttet at ophøre med aftrapningen fra 1. januar 2003. Det betyder, at for hændelser den 1. januar 2003 eller derefter vil der ske udbetaling af den fulde sum, hvis medlemmet har ret til den pågældende ydelse. Samtidig blev ophørstidspunktet for dødsfaldssummen ændret fra 67 år til 65 år.

Bestyrelsen vil fortsat lytte til medlemmerne og er langt hen ad vejen villig til at ændre pensionsordningen efter medlemmernes ønsker. Det er dog samtidig vigtigt, at vi fortsat sørger for at bevare hovedsigtet – nemlig at give medlemmerne et solidt, økonomisk fundament som alderspensionister. Balancen mellem forsikringsydelser undervejs i arbejdslivet og opsparing til alderdommen skal være forsvarlig.

Herudover skal vi sørge for at holde administrationsomkostningerne nede, så mest muligt af indbetalingerne anvendes til ydelser til medlemmerne.

Betaling og indberetning via Internettet

I december 2002 gik vi i luften med en ny selvbetjenings-service for virksomhederne på internettet.

Servicen er rettet mod de cirka 2.000 virksomheder, der ikke benytter elektronisk indberetning og indbetaling via PBS. I stedet for at indsende disketter eller forudfyldte papirlister, kan virksomhederne nu klare indberetningen direkte fra pc'en, ligesom der også er flere muligheder for at betale pensionsbidraget via Internettet.

Selvbetjeningsservicen giver samtidig mulighed for at tjekke tidligere indberetninger og indbetalinger. Det gælder både søgning i bestemte perioder og for bestemte medarbejdere.

Overvejelser om fremtiden

Det sete afhænger af øjnene, der ser. Det gælder også Arbejdsmarkedspensionen i Industriens Pension.

For det enkelte medlem drejer pensionsordningen sig om økonomisk sikkerhed, mens man er på arbejdsmarkedet. Og om økonomisk tryghed i alderdommen.

For virksomhederne kan pensionsordningen anskues som led i en moderne personalepolitik. Dels for de medarbejdere, man allerede har, men også i forbindelse med ansættelse af nye medarbejdere.

Alt andet lige vil den virksomhed, der udover ordnede løn- og arbejdsvilkår også kan tilbyde en god pensionsordning, have bedre mulighed for at tiltrække dygtige, nye medarbejdere end den virksomhed, der ikke kan tilbyde dette gode.

Samfundsmæssige tendenser peger i retning af større frihedsgrader og individuelle valgmuligheder. Det kan umiddelbart synes vanskeligt i en kollektiv, solidarisk pensionsordning.

Vanskeligt, måske – men ikke umuligt.

Det stiller dog høje krav til kreativitet og målrettethed i vores produktudvikling, hvis sådanne ønsker skal opfyldes uden at sætte de solidariske elementer over styr.

Muligheden for, at det enkelte medlem selv er med til at bestemme sine investeringer, bliver i disse år mere og mere udbredt. Denne form for produkter benævnes almindeligvis unit link.

Industriens Pension har indtil nu ikke oplevet den store interesse blandt vores medlemmer for dette. Nogle har selvfølgelig ønsket mulighed for at være medbestemmende på dette felt. Det er vi opmærksomme på, og også på om interessen for unit link vokser blandt medlemmerne.

Et andet område for fremtidig udvikling kunne være selvvalgte forsikringsdækninger. Altså muligheden for individuelt at kunne til- eller fravælge visse forsikringsdækninger, eventuelt at vælge større eller mindre dækning på nogle af de eksisterende forsikringsdækninger.

Ændringer i den retning vil umiddelbart stride mod de solidariske principper, som indebærer, at alle medlemmer optages på lige vilkår uden nogen form for helbredsbedømmelse. Men også her tror vi, at det er muligt at finde løsninger, hvis medlemmerne ønsker en udvikling som skitseret.

Det kan således konstateres, at Industriens Pension har udviklet sig betydeligt siden starten i 1993. Nye ydelser er kommet til, eksisterende ydelser er ændret – i overensstemmelse med medlemmernes ønsker.

Vi tror, at denne tendens vil fortsætte de kommende år.

Tema 2

Pludselig fik jeg brug for Industriens Pension ...

Mit liv var perfekt indtil ulykken skete

– Jeg var på vej ind mod Aalborg for at hente min mand. Jeg kørte 45 kilometer i timen. Et stykke fremme holdt en bil, der ville ind fra en sidevej. Chaufføren kiggede modsat den retning, jeg kom fra. Han overså sin ubetingede vigepligt og kørte direkte ud foran mig, så jeg kørte ind i siden på ham fortæller Randi Yde.

Begge biler var totalt smadrede. Jeg stod ud ad bilen. Min søn også, han havde smadret brillerne. Jeg var i chok, stod og kiggede. Kunne ikke rigtig forstå, at det var mig, det var gået ud over.

Så hørte jeg ambulancen, men forstod heller ikke helt, at det var mig, den kom efter. Ham, der kørte bagved, havde ringet efter den. Folk omkring mig var utroligt søde og hjælpsomme. Hjælp med at skrive numre op og trøstede.

Hovedpine og chok

– Jeg havde taget mig til nakken, mens jeg stod og ventede. Og det gjorde ondt i benene, som jeg havde hamret op i instrumentbrættet. Men ellers mærkede jeg ikke noget umiddelbart. Jeg fik krave på og blev kørt til traumecenteret, hvor de undersøgte mig i fire timer. Uden at finde noget synligt, bortset fra blågrønne mærker alle steder.

I dagene efter ulykken var jeg præget af to ting: Hovedpine og chok. Og nummer to uge, mens jeg var på ferie, begyndte hovedpinen for alvor. Så da jeg kom tilbage fra ferien, kom jeg på nedsat tid, hvor kommunen betalte forskellen.

Jeg arbejdede på et elektronikcenter som maskinoperatør. Mit arbejde var blandt andet at betjene en maskine, der bestykker printplader. Ejeren var flink nok, men havde svært ved at forstå, at jeg ikke kunne det samme som før ulykken. Han ville hurtigst muligt have mig tilbage på fuld tid. Han ville blandt andet sende mig på kurser, hvor det var umuligt for mig at følge med, sådan som jeg havde det. Samtidig foregik arbejdet i meget høj varme og larm fra maskinerne.

Sygemeldingen

Så begyndte det at gøre for ondt, og jeg blev helt sygemeldt. Jeg tog så en samtale med kommunen sammen med en repræsentant fra min fagforening SiD. Det eneste vi fik ud af kommunen var, at sygedagpengene udløb til august. I de følgende måneder skete der intet. Efterhånden som tiden for dagpengeudløb nærmede sig, blev jeg nervøs. Jeg kontaktede endnu engang kommunen, og fik det svar, at det bare var en formsag.

“Jeg skal bare trykke på en knap, så fortsætter dagpengene”, sagde sagsbehandleren. Det må hun have gjort. Og jeg frygtede, at hun havde fundet knappen til evig forsørgelse. For jeg hørte ikke mere.

Den forsvundne sag

Sammen med SiD skrev jeg så brev på brev til kommunen. Spurgte, hvordan vi kom videre, men ingen reagerede. Til sidst skrev vi til den øverste administrative chef. Han meddelte, at sagen ikke kunne findes. Og da de endelig fandt den, var den mærket afsluttet.

Det var både ydmygende og frustrerende at være “forsvundet”.

Efter yderligere 14 dage, hvor der ikke skete mere, skrev vi til rådmanden. “Det er menneskeligt at fejle,” var hendes svar. Så kom jeg endelig til samtale, og der blev aftalt et forrevalideringsforløb.

Jeg ville have hjælp til at komme i arbejde – ikke flere uddannelser og slet ikke uendelige ventetider, siger Randi Yde, whiplash-ramt medlem, der pludselig fik brug for Industriens Pension. Og som er glad for den behandling, hun fik her.

Da jeg blev en sag

Jeg kom til arbejdsprøvning i et forløb på Reva-centeret.

Det er det værste, jeg har prøvet, og jeg håber ikke for nogen, at de bliver udsat for det. Grundopfattelsen var simpelthen forkert. Jeg blev konfronteret med mennesker, der intet kunne og mange, der intet ville. Mennesker med meget store problemer. Og sat på hold med folk, der ikke kunne og for manges vedkommende ikke ville arbejde.

Det gav mig et knæk. For var det også omgivelsernes billede af mig? Jeg fortalte ingen, at jeg gik der. Det var nedværdigende. Og passede bestemt ikke på mit billede af mig selv. Jeg ville jo netop i arbejde. Og havde netop protesteret mod at være sat i stå.

Men nu var jeg blevet en sag. Det tog på mine kræfter. I den samme periode døde begge mine forældre, så det var ret sort.

Det gode klinikprojekt

Der skete ikke mere på Reva. Heldigvis kom jeg så på Arbejdsmedicinsk klinik. Der mente de, at der var mere i mig. Kommunen havde bare afvist alle muligheder med, at det kunne jeg ikke klare, fordi det krævede den ene eller den anden uddannelse. Men arbejdsmedicinsk klinik havde den rigtige holdning.

Jeg kom i en ny arbejdsprøvning i et klinikprojekt. Her strikkede man sammen med Aalborg Universitet (AAU) en handlingsplan sammen til mig.

Fleksjob på AAU

Jeg startede her på AAU i et fleksjob med tre gange tre timer om ugen. Nu er jeg oppe på 15 timer, det er maksimalt, hvad jeg kan holde ud. Jeg har fået specielt indrettet kontor med hæve-sænkebord, specialstol og en madras, så jeg kan hvile mig.

Jeg tager mig af lettere kontorarbejde, postfordeling, servering af kontormaskinerne og fordeling af rum. Og det er

et dejligt sted at være, med gode kolleger. Det giver faktisk flere smerter at passe arbejdet, men samværet med andre er det værd.

Det seje forløb – og lyspunkterne

Det har været et langt sejt forløb. Men et af de få lyspunkter har faktisk været Industriens Pension. Dem er jeg imponeret over.

Først var der ingen i "systemerne", der havde tænkt over, at der kunne være noget at få fra pensionskassen. Men så læste jeg min pensionsårsopgørelse og så noget om invalidesum. Både min advokat og SiD sagde, at jeg skulle vente og se, om jeg blev pensioneret, før jeg henvendte mig til Industriens Pension.

Så læste jeg om kritisk sygdom og ringede for at spørge nærmere om den – og spurgte samtidig om invalidesum. Det var en god beslutning. Medarbejderen spurgte mig straks ud om min sag og bad om mine papirer og en beskrivelse af det forløb, jeg havde været igennem.

Der gik kun en måned, så lå afgørelsen der. Jeg fik min invalidesum udbetalt. Medarbejderen ringede simpelthen og sagde: I morgen kommer der en check.

Senere fulgte Industriens Pension sagen op og gav mig bidragsfritagelse. Begge gange med stor venlighed og hjælpsomhed.

Man er så sårbar

Hvis bare folk vidste, hvor sårbar man er, når ens verden går i stykker. Og hvor vigtigt det er, at man bliver behandlet med respekt og ikke forsvinder i systemer og huller. Jeg havde jo et perfekt liv indtil ulykken. Jeg ville bare så langt, som jeg kunne komme efter ulykken.

Mine bedste holdepunkter har været fagforeningen og min fysioterapeut – men behandlingen hos Industriens Pension hjalp med til, at jeg kunne se lys i den anden ende.

Træf afgørelsen så hurtigt det er forsvarligt

Og husk de solidariske ordninger, når ulykken sker

– Randi kom til skade i 1998 og kontakter først os i 2001. Desværre er det ret almindeligt, at vi først ser folk længe efter ulykken. Medlemmerne tænker ikke først og fremmest på os, når de kommer til skade. Og systemerne i det offentlige er heller ikke sporet ind på de solidariske ordninger i arbejdsmarkedspensionerne, siger Pia Karlsen, sagsbehandler hos Industriens Pension.

På den baggrund understreger Pia Karlsen, hvor vigtigt det er, at både arbejdspladsen, tillidsrepræsentanten og fagforeningen, der støtter den skaderamte, er opmærksomme på de muligheder, der findes.

Belastende ventetid

– Det andet hovedbudskab i Randis sag drejer sig om tidsfaktoren. Det er uhyre belastende for et menneske, der har fået vendt op og ned på sit liv, også at skulle trækkes med unødigt lange sagsafgørelser. Hos Industriens Pension er opfattelsen, at en sag skal afgøres så hurtigt, som det på nogen måde er forsvarligt, siger Pia Karlsen.

Den samlede individuelle bedømmelse

– Vi tildelte Randi invalideydelsen efter de lægelige akter, der fandtes i forvejen. I samarbejde med vores egen lægekonsulent foretog vi en samlet og individuel bedømmelse, der også tog hensyn til den meget lange tid, der var gået. Vores medlem skulle videre i sit liv. Det kom Randi med et godt fleksjob.

– Da Randis arbejdsprøvning havde vist, at 15 timer om ugen var det yderste, hun kan præstere, vurderede vi, at hendes arbejdsevne var varigt nedsat med $\frac{2}{3}$. Og derfor tilkendte vi hende bidragsfritagelse.

Industriens Pension lægger vægt på, at den samme sagsbehandler følger den enkelte medlems sag hele vejen igennem. I Randis tilfælde var det Pia Karlsen, der varetog sagsbehandlingen.

Tre år af Randis tilværelse

7. juli 1998

Udsat for frontalt sammenstød. Pådrager sig stumpet traume mod nakke, skuldre og bryst. Behandles på skadestue og påbegynder fysioterapeutisk behandling, der stadig pågår.

August – december 1998

Genoptager sit arbejde som maskinoperatør på nedsat tid.

December 1998

Endelig sygemeldt.

December 1998 – marts 2000

15 måneders ventetid på udspil fra kommunen.

November 1999

Speciallægeerklæring vurderer generne som blivende og anledning til varigt mén og udtrykker frygt for varigt nedsat funktionsevne.

Marts 2000

Påbegynder forrevalidering.

April – juni 2000

Arbejdsprøvning ved Revalideringscenter. Det konkluderes, at Randi maksimalt kan arbejde 3 timer om dagen med skånehensyn.

Juli 2000

Arbejdsskadestyrelsen vurderer erhvervsevnetab på 50%, méngrad på 10%.

Juli 2000

Deltager i projekt på Arbejdsmedicinsk klinik.

November 2000

Starter via klinikprojektet i arbejdsprøvning ved Aalborg Universitet. Arbejdsprøvningen skal fortsætte til 31. maj 2001 og eventuelt munde ud i fleksjob.

Marts 2001

Industriens Pension modtager ansøgning fra Randi, indhenter akter fra kommunen og forelægger efterfølgende sagen for egen lægekonsulent.

April 2001

Med baggrund i, at smerter efter whiplash har bestået i 2³/₄ år, og at behandling ikke har hjulpet, vurderer Industriens Pension tilstanden som kronisk smertesyndrom og erhvervsevnen som nedsat med mindst 50%. Derfor tildeles Randi invalidesum.

August 2001

Starter i 15 timers fleksjob på Aalborg Universitet.

Oktober 2001

Industriens Pension bevilger bidragsfrigørelse, idet man vurderer, at Randis egentlige erhvervsevne bør betragtes som varigt nedsat med ²/₃.

Jernpige med jord under neglene

– Jeg skærer systemnøgler. Når der kommer en bestilling på nøgler ud af printeren ved mit arbejdsbord, går turen hen til nøgleskabene, fortæller Anita Jensen, 39 år.

Og det er en imponerende række af nøgleskabe fyldt med i hundredvis af kasser med forskellige nøgletyper, hun kan forsyne sig fra.

Når Anita har fundet den rigtige nøgletype i skabene, skærer hun den til efter specifikationerne på printet – og stempler den bagefter med de oplysninger, kunden ønsker på nøglen.

Oplært som jernpige

Anita er oplært hos RUKO, medlem hos KAD afdeling 5 som organiserer "jernpigerne" i hovedstaden – og hun har været på virksomheden i 15 år.

– Folk bliver længe. Der er rigtig mange af kollegerne, der har været her både 15 og 20 år.

Hus og have

Anitas privatliv er også mere end en anelse påvirket af hendes arbejdsplads. Det er nemlig også her, hun har fundet sin kæreste.

Ham købte hun hus sammen med for 4 år siden. Et parcelhus i Skovlunde, hvor de bor sammen med deres knægt på 3½ og Anitas to store sønner på 20 og 17 år.

– Jeg elsker at rode i vores have. Det er dejligt at komme ned til jorden efter årevis i en lejlighed, hvor der hverken var altan eller altankasse.

Anita spillede håndbold i mange år. Men nu går kræfterne til den mindste og haven. Og hænderne bliver brugt til papirklip, vinduesmaling og perlebroderi.

En pæn portion

– Jeg har tænkt mig at arbejde mange år endnu, om alt går vel – og tjene pension op. Det kan da nå at blive en pæn portion, inden jeg stopper. Og så er det rart at vide, at man også er forsikret, hvis noget går galt undervejs, siger Anita Jensen.

Jeg elsker at rode i vores have. Det er dejligt at komme ned til jorden efter årevis i en lejlighed, hvor der hverken var altan eller altankasse.

Jeg har et godt arbejde og mange gode kolleger. Det ville være svært at undvære, så jeg bliver ved så længe jeg kan.

Fritidsinteressen staves Tervueren

– Jeg var 16 år, da jeg kom i lære på Aalborg Værft i 1964. To af mine onkler og to af mine fætre arbejdede der allerede. Og så stod jeg i lære som kedelsmed i fire år og fire måneder, siger Ole Clement Christensen, 55 år.

I dag bygger Ole marinekedler på Aalborg Industries, tre til seks meter i højden, to til fire meter i diameter.

Et godt sammenhold

– Aldersmæssigt kunne jeg jo nærmest være far til de fleste i den selvstyrende enhed, jeg er med i. Og kedelsmede er der heller ikke mange af. Den uddannelse er afløst af en meget bredere smedeuddannelse for år tilbage. Men de unge er både dygtige og interesserede, og vi har et godt sammenhold og kammeratskab.

Ole blev valgt til sikkerhedsrepræsentant for et år siden og glæder sig over den store kontakt, det giver med kollegerne og ledelsen. Og over de gode uddannelseskurser han får på Metalskolerne i Jørlunde og Holstebro.

Otte belgiske hyrdehunde

Den store fritidsinteresse staves Tervueren. Smukke, langhårede og brugervenlige belgiske hyrdehunde. Lige for øjeblikket er der otte af dem på det nedlagte landbrug i Lyngby i Østhimmerland, hvor Ole og hans kone har deres kennel.

Interessen har ført Ole ind i DCH, Dansk Civil Hundeførerforening, hvor han har været aktiv i 22 år, som blandt andet dommer og kredsinstruktør. DCH har 122 lokalforeninger landet over, som afholder kurser i almindelig dressur af private hunde.

Servicehunde til handicappede

– Vores egne hunde stiller også op i konkurrencer i Eliteklassen. Og både konkurrencerne og arbejdet i DCH gør, at vi kommer vidt omkring og møder en masse dejlige mennesker.

Servicehunde er et andet speciale, Ole og hans kone er i gang med at opdyrke. De er ved at træne en erstatning for Ina, der blev berømt som Danmarks første servicehund.

– Det tager 1½ års intens arbejde. Men så kan den også for eksempel åbne og lukke døre, samle ting op og hjælpe brugeren i og af tøjet. Vi træner den til en pige med spastisk lammelse.

Vil ikke undvære arbejdsplads og kolleger

Selvom hundene er dejlige, og der er en masse at sætte i stand og bygge om på ejendommen, har Ole ikke tænkt sig at gå på efterløn som 60-årig.

– Jeg har et godt arbejde og mange gode kolleger. Det ville være svært at undvære, så jeg bliver ved, så længe jeg kan.

En smed med gang i

– Jeg ville være smed. Ikke maskinarbejder eller svejser eller noget som helst andet, siger Hanne Bjerring Ildskov Nørgaard, 30 år og ansat på Aalborg Industries.

Og det blev hun. Hanne er i dag smed og ene kvinde blandt 230 medarbejdere i produktionen.

Mange syntes det var for hårdt

– Da jeg var i lære her, var vi otte kvinder. På skolen var det nogenlunde fifty-fifty. Der var en del romantik med i det. Hen ad vejen syntes de fleste, det var for opreklameret og for hårdt. Mange forlod faget, andre blev maskinarbejdere.

Og det er da hårdt, man er simpelthen nødt til at kende sine begrænsninger.

Selvstyrende enheder

Hanne blev udlært i 1993 og har været på Aalborg Industries lige siden. I dag laver hun skallen til heatere – svejser studser på og gør den klar, inden den går videre til montering, trykprøvning, isolering og maling.

– Vi arbejder i selvstyrende enheder og står selv for blandt andet planlægning, regnskab og reparationer. Det giver en større indsigt og arbejdsglæde i dagligdagen.

Aktiv dagligdag

Og dagligdagen er travl for Hanne. Hun har været formand for medarbejderforeningen siden 1996 og er aktiv i de mange arrangementer fra fastelavn og gavespil til whisky-smagning og firmasport, hvor medarbejderne kan deltage i 10 forskellige sportsgrene. Derudover er Hanne med i Metal klub 16's bestyrelse.

Også udenfor arbejdspladsen er der fart på. Hus og have i Vester Hassing skal passes. Det samme skal posten som bestyrelsesformand i sønnens daginstitution, håndbolden i Langholt og fodbolden i Vester Hassing Gymnastikforening.

Pip i Pensionatet

– Og så er jeg begyndt at spille dilettant i Borgerforeningen. Vi har lige spillet Pip i Pensionatet. Vi starter allerede før sommerferien med at øve, og så stiger intensiteten, indtil vi har premiere den første weekend i februar. Mange af dem, jeg spiller med, har været med i 25 år, så det er en fordel, at jeg har spillet amatørteater før.

Jeg ville være smed.
Ikke maskinarbejder eller svejser
eller noget som helst andet.

Medlem af en uddøende race

– Jeg har aldrig mødt en metalsliber, der er yngre end mig. Vi er en uddøende race, siger Ingvar Pedersen, der fylder 60 næste gang.

Det er da efterhånden nogle dage siden, sliberne og polererne havde deres eget forbund. De blev optaget i Smedeforbundet for tre årtier siden, og Ingvar er i dag medlem af Dansk Metal.

Blanke overflader

Ingvar blev udlært i 1965, og de første arbejdsår tilbragte han blandt andet med at slibe bestik.

I 1985 kom han til Ruko og har været der lige siden. Det er hans opgave at sørge for, at overfladerne på blandt andet cylindre, dørgreb og beslag er smukt blanke og skinnende.

– Man siger jo, at en sliber selv laver sit værktøj. Og de små serier bliver stadig klarer på min "lille" slibemaskine, hvor jeg doserer voks og slibemiddel per håndkraft. Men de sidste fem år er en stor del af slibe- og pudsearbejdet foregået på en industrirobot.

Armen i akslen

For 20 år siden frygtede Ingvar ellers, at arbejdslivet var slut. Armen kom omkring en aksel og lignede ikke rigtig noget, der kunne bruges igen.

– Men jeg ville. Og jeg fik den da også til at fungere igen. Og jeg spiller da også golf med den, selvom min golftræner sagde, at det kunne jeg godt glemme.

Fodbold i fyrre år

Golfkøllerne bruger Ingvar en femten-tyve timer om ugen i selskab med tre kolleger – og med sin veninde – i Harrekær Golfklub ved Køge. Bopælen er en ejerlejlighed et stenkast fra TV-byen – og når vejret ellers er til det et fælleshus på Sejerø.

– Og så spiller jeg fodbold i B 1903, hver uge året rundt. I Supermasterturneringen for os over 55. Det er nogenlunde de samme, jeg har spillet med – og imod – de sidste 40 år. Jeg går stadigvæk til den, specielt i tredje halvleg, men ikke så meget, at jeg bliver skadet.

Fortsætter til de 62

– Jeg er tæt på at kunne gå på efterløn, men jeg bliver i hvert fald ved, til jeg er 62. I min alder når jeg jo ikke at få den store fordel af arbejdsmarkedspensionen, så heldigvis har jeg da fået sat lidt til side gennem årene.

Jeg har aldrig mødt en metalsliber, der er yngre end mig. Vi er en uddøende race, siger Ingvar Pedersen, der fylder 60 næste gang.

Max og Artige Werner

– Når du stikker en Ruko-nøgle i en lås, glider den ind i en cylinder, som igen sidder i et cylinderhus. Cylinderhusene bliver boret og fræset på en rundbordsautomat, der kan indstilles til at producere cirka 25 forskellige typer.

Max Frederiksen, 45 år, er opstiller på en sådan rundbordsautomat. Han er uddannet værktøjsmager ligesom mange af kollegerne i afdelingen. Men der er også mekanikere og maskinarbejdere blandt opstillerne.

100 mand i produktionen

– I alt er vi omkring 100 mand – hvoraf en del er kvinder – i produktionen her i Herlev. De faglærte af os er i Dansk Metal, de øvrige i SiD og KAD, fortæller Max, der har arbejdet på Ruko siden midten af firserne.

Bopælen er "lige om hjørnet" i Hvidovre, hvor Max bor med kone og to drenge på 7 og 10 år.

Rock med klassisk besætning

Hver mandag aften går turen ud til Avedøre, til øveaften med pop-rock-orkesteret Artige Werner, hvor Max er guitarist.

– Vi har et godt blandet repertoire. Mest tresser- og halvfjerdsersmusik, noget der kan danses til. Sådan noget som Shubidua, Gasolin, Stones og Beatles.

Max har spillet siden han var 15, og i bands siden han blev 20. Besætningen i Artige Werner er klassisk – to guitarer, trommer og bas. Og så giver Max den også ind imellem på keyboard, et instrument han også underviser i på AOF.

Grønlandstournéen

– Vi træder mest op for venner og familie. Men det sker da også, at vi kommer længere ud.

Den længste tourné i bandets historie gik til Grønland, hvor det spillede både på Thulebasen og i Søndre Strømfjord.

Lidt til alderdommen

Pensionsopsparing har ikke Max' store bevågenhed endnu.

– Det er nok lidt for tidligt. Det blev jo krænget noget ned over hovedet på os dengang, men selvfølgelig bliver det da rart med lidt til alderdommen.

Vi træder mest op for venner og familie. Men det sker da også, at vi kommer længere ud.

Rigger med fisketegn

– Før jeg kom her på Aalborg Industries, var jeg rigger på Aalborg Værft. Jobbet kræver, at man først er fuldbefaren matros, og jeg havde da også sejlet i 11 år over det meste af verden, da jeg startede på værftet i 1972, siger John Jørgensen, 59 år.

Da John var på værftet, var han en blandt 60 riggere. I dag er der tre andre riggere tilbage på Aalborg Industries – og ingen af dem er under 50 år.

Kommer rundt på hele arbejdspladsen

– Der var stadig en del tilbage, da vi byggede de store kraftværker heroppe. Da rejste jeg også selv en del rundt som rejsemontør. Men nu er jeg fast her på værkstedet. Jeg har en masse kontrolopgaver, ting der skal efterses med faste terminer. Eftersyn af for eksempel kraner, wirer, stropper og løftegrej. Og så laver jeg også stilladser og anhuigningsopgaver. Det betyder, at jeg kommer meget rundt på hele arbejdspladsen.

Marketender på værftet

Det sidste par år, John var på værftet, var han marketender. Efter lukningen gik der kun et par måneder, inden han var i gang på Aalborg Industries.

– Det gik helt godt, selv om det var lidt en omvæltning efter marketenderiet. Men konen blev træt af at sidde og kukkelure i Aalborg, mens jeg rejste rundt til at begynde med. Hun ville have noget natur at se på, så vi købte et hus ved skov og å oppe i Sæby.

Hyggen vigtigere end fangsten

Det har John aldrig fortrudt, selv om det giver et pænt stykke vej til og fra arbejde.

– Jeg fisker en del i Sæby Å, både i skoven og på engene bagved. Nogle gange med spinner og nogle gange med flue, som det falder sig. Men jeg er lystfisker – ikke sportsfisker. Så jeg står ikke derude, hvis ørerne fryser af. Det vigtigste er den friske luft og hyggen ved det, mere end fangsten.

Samler på skibsmotiver

Så om vinteren er John mest til indendørs sysler. Herunder hans store interesse for frimærker og postkort med skibsmotiver.

– Der er jo nogle spændende historier bag ved mange af dem, og Internettet er et godt hjælpemiddel til at finde historierne.

Da John var på værftet var han en blandt 60 riggere. I dag er der tre andre riggere tilbage på Aalborg Industries – og ingen af dem er under 50 år.

Tema 3

Nye dimensioner i risikostyringen

Investeringsrisici og håndtering af disse er kommet i stærkt stigende fokus de senere år. Der kan peges på flere årsager til dette.

For det første har de seneste års markedsudvikling været karakteriseret ved store tab på aktiemarkederne samt et lavt og fortsat faldende renteniveau.

For det andet har tilsynsmyndigheden Finanstilsynet strammet kravene til pensionsselskabernes opgørelse og indberetning af risici – givetvis i lyset af markedsudviklingen og de konsekvenser, som denne måtte kunne få for visse selskaber.

Og for det tredje er markedsværdiregnskabet i den samme periode blevet implementeret i pensionsselskabernes regnskaber, således at der senest fra 2003 skal ske værdiansættelse til markedsværdi af både aktiver og passiver i regnskabet. Dette stiller ændrede krav til risikostyringen.

Investeringsrisiko kan generelt defineres som sandsynligheden for at realisere et afkast, der er markant ringere end det forventede, hvilket i praksis oftest vil være forstået som negativt. Konkret opstår investeringsrisiko i flere dimensioner: Renterisiko ved obligationsinvesteringer, aktierisiko, valutarisiko, kreditrisiko på modparter og operationel risiko ved formueforvaltningen.

For de fleste – men ikke alle – typer af risici gælder, at højere risiko ledsages af højere forventet afkast. Derfor er det nødvendigt for en langsigtet investor som Industriens Pension at løbe investeringsrisici på et vist niveau med henblik på at sikre et højt langsigtet afkast til medlemmernes pensioner.

Et mål for risikostyringen er derfor at identificere de risici, der giver det bedste forhold mellem forventet afkast og risiko af investeringsaktiverne, og vælge den rette "dosering" af disse risici. Der er med andre ord tale om risikobudgettering, når Industriens Pensions målsætning – at sikre det størst mulige afkast efter omkostninger og pensionsafkastskat under hensyntagen til investeringsrisikoen – skal forfølges.

Risici, der ikke influerer positivt på forholdet mellem forventet afkast og risiko, skal så vidt muligt undgås eller i hvert fald begrænses. Det gælder i vidt omfang valutarisici og selvfølgelig også modparts- og operationelle risici. Det er alle risici, som man ikke bliver betalt for – i form af højere forventet afkast – at pådrage sig.

På ganske få år er risikobilledet for pensionsselskaber blevet ændret fundamentalt – i hvert fald hvis der ses på den regnskabsmæssige risiko.

Obligationer blev tidligere værdiansat til matematisk kursværdi, hvilket gav en meget stabil udvikling i den regnskabsmæssige værdi uden den store indvirkning fra markedsudviklingen. I dag optages de ligesom aktier til aktuel markedsværdi. Og for passiverne er der nu også indført et markedsværdiprincip, således at alle aktiver og passiver fra 2003 ansættes til markedsværdi i regnskabet.

Den reelle – eller økonomiske – risiko for selskabet er naturligvis den samme, uanset hvilket regnskabsprincip der anvendes. Men markedsværdiregnskabet har den fordel, at det i højere grad bringer selskabernes samlede risici på balancen frem i lyset. Dermed bliver det også tydeligere, hvor vigtige de enkelte risici er, og hvilke krav der stilles til håndtering af dem.

Der er næppe tvivl om, at de pensionsselskaber, der på længere sigt gør det bedst, vil være dem, der er bedst til at håndtere risici og løbe de rette risici i det rigtige omfang set i forhold til passiverne. Og til det formål er det nødvendigt at anvende relativt komplicerede redskaber til styring af de overordnede risici, så som aktiv/passiv modeller og Value at Risk i kombination med gængse risikomål og begrænsninger i form af f.eks. varighed og kvantitative restriktioner.

Industriens Pension har i mange år anvendt mange ressourcer på dette område, således at selskabet er vel rustet til at håndtere de nye dimensioner i risikostyringen og dermed sikre medlemmerne et langsigtet konkurrencedygtigt afkast af de opsparede midler.

Beretning

Medlemmer og virksomheder

Medlemstal

Industriens Pension havde i alt 316.348 medlemmer ultimo 2002. Antallet af medlemmer er steget med knap 2.700 i 2002. Medlemmernes fordeling pr. 31. december 2002 er vist i tabel 1.

Industriens Pension har et højt og stabilt medlemstal, der afspejler den høje beskæftigelse på overenskomstområderne med tilslutning til Industriens Pension.

Aldersfordeling

Medlemmernes gennemsnitsalder er 40 år. 76% af medlemmerne er mænd og 24% er kvinder. Medlemmernes aldersfordeling er vist i figur 1.

Bidragsindbetaling

Den gennemsnitlige årlige indbetaling pr. medlem var i 2002 på 18.636 kr. før arbejdsmarkedsbidrag.

I figur 2 er udviklingen i den gennemsnitlige indbetaling vist.

Stigningen i indbetalingerne skyldes hovedsagligt, at bidragsprocenten har været stigende i perioden. Pr. 1. juli 1998 var bidragsprocenten 4,4%, og pr. 1. juli 2002 nåede bidragsprocenten 7,8%.

Med den aftalte bidragsstigning fra 5,3% til 9,0% i indeværende overenskomstperiode vil medlemmernes gennemsnitlige årlige indbetaling blive forøget med omkring 70%.

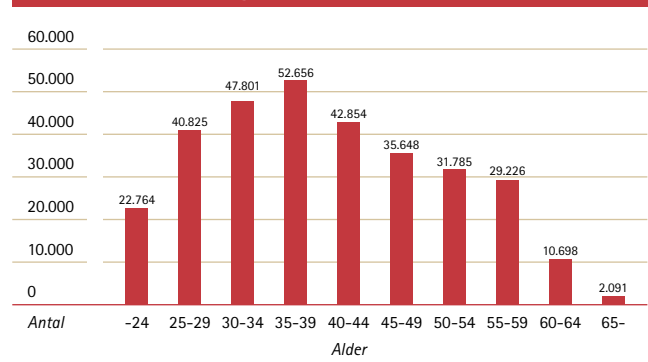
1) Medlemmer er bidragsfrit dækkede, hvis bidragsbetalingen ophører. Det betyder, at retten til ydelser ved død, invaliditet og kritisk sygdom bevares i op til 12 måneder. Efter perioden med bidragsfri dækning overgår medlemmerne til at være hvilende medlemmer i Arbejdsmarkedspensionen. Det betyder, at gruppelivssummer bortfalder, og at pensionerne fremover beregnes på baggrund af den foretagne opsparing. Fra 1. juli 2002 har medlemmerne kunne fravælge den bidragsfri dækning og således overgå til hvilende medlemskab allerede på tidspunktet, hvor bidragsbetalingen ophører.

Tabel 1 Medlemskategori ¹⁾

	Antal	Fordeling i %
Bidragsbetalende medlemmer	193.377	61,1
Selvbetalende medlemmer	4.605	1,5
Bidragsfrit dækkede medlemmer	42.194	13,3
Hvilende medlemmer	71.724	22,7
Pensionister	4.448	1,4
I alt	316.348	100,0

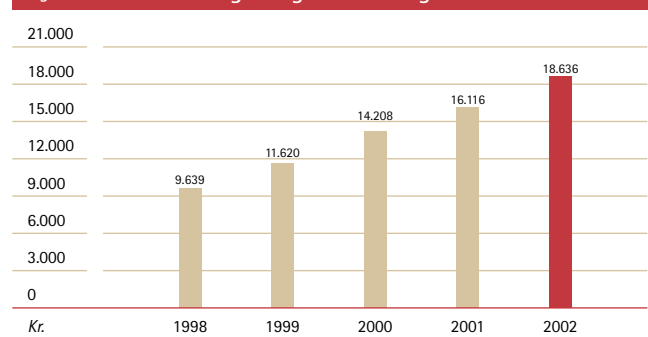
Tabel 1: Antallet af pensionister udgør fortsat en beskedent del af det samlede medlemstal.

Figur 1 Aldersfordeling

Figur 1: Medlemskredsen i Industriens Pension er ung, og den største enkeltgruppe er mellem 35-39 år.

Figur 2 Gennemsnitlige årlige indbetalinger 1998-2002

Figur 2: Den gennemsnitlige årlige indbetaling pr. medlem er næsten fordoblet siden 1998.

Udviklingen i opsparingen

Opsparingen til medlemmernes pensioner vokser i takt med, at Arbejdsmarkedspensionen bliver ældre, og bidragsindbetalingerne vokser.

Med udgangen af 2002 var den gennemsnitlige opsparing pr. bidragsbetalende medlem 55.788 kr.

Kollektivets betaling til gruppelevsordning

I årets løb er der af Arbejdsmarkedspensionens midler anvendt 44,4 mio. kr. til gruppelevsdækningen for medlemmer, der har været omfattet af bidragsfri dækning.

Det sker som led i den kollektive og solidariske ordning, når der i en periode ikke indbetales pensionsbidrag for et medlem. Årsagen hertil kan være ledighed, sygdom, ferie eller andet, og kollektivets betaling af gruppelevspræmien for disse medlemmer sikrer, at de i den pågældende periode stadig har ret til dækning ved invaliditet, død eller kritisk sygdom.

Ud af de godt 237.000 medlemmer, som der i løbet af året er indbetalt pensionsbidrag for, har ca. 84.000 medlemmer i en kortere eller længere periode været omfattet af retten til at være bidragsfrit dækket. Med andre ord har næsten $\frac{1}{3}$ af medlemmerne nydt godt af denne del af pensionsordningens ydelser.

Udbetalinger

I 2002 udbetalte Industriens Pension i alt 584 mio. kr.

Der er foretaget udbetaling i form af alderspension, invalidepension, invalidesum, børnepension, dødsfaldssum, opsparringssikret alderssum, rateforsikring ved død, sum ved kritisk sygdom, sum i forbindelse med ophævelse af medlemskab samt overførsel ved jobskifte.

I tabel 2 ses udbetalingerne.

Der er udbetalt 69 løbende alderspensioner i 2002 med i gennemsnit 9.800 kr. i årlig pension. De øvrige alderspensioner er udbetalt som et engangsbeløb, fordi den løbende alderspensi-

Tabel 2 Udbetalinger		
Ydelser	Medlemmer	Mio. kr.
Alderspension	3.078	135,4
Børnepension	1.702	3,9
Rateforsikring (opsparingssikret alderssum og rateforsikring ved død)	50	1,3
Invalidepension	1.103	21,9
Invalidesum	1.197	85,8
Dødsfaldssum	614	116,3
Sum ved kritisk sygdom	777	29,8
Sum ved ophævelse af medlemskab	6.016	11,6
Overførsel ved jobskifte	5.287	178,1
I alt	19.824	584,1

Tabel 2: Da medlemskredsen er ung, er der et forholdsvist beskedent antal af medlemmerne, som i 2002 er gået på alderspension. Pensionistbonus i forbindelse med alders- og børnepensioner samt rateforsikringer er indregnet i ydelserne.

on ville være under 8.000 kr. årligt. Det svarer til en engangsudbetaling på 44.100 kr. i gennemsnit pr. medlem inklusive pensionistbonus. Den største udbetaling var knap 115.800 kr. før afgift til staten.

Der er udbetalt 1.103 løbende invalidepensioner med i gennemsnit 19.900 kr. Invalidepensioner udbetales til medlemmer, som af helbredsmæssige årsager har mistet mindst $\frac{2}{3}$ af den fulde erhvervsevne efter, at bidragsprocenten er mindst 4,5%.

Der er udbetalt invalidesummer til 1.197 medlemmer på i gennemsnit 71.700 kr., og der er udbetalt dødsfaldssummer til efterladte efter 614 medlemmer på i gennemsnit 189.400 kr. Engangssum ved kritisk sygdom er udbetalt til 777 medlemmer med et gennemsnit på 38.400 kr.

Industriens Pension indførte pr. 1. juli 2002 opsparringssikret alderssum og rateforsikring ved død for medlemmer med en bidragsprocent på over 7,2%. Derved har godt 188.300 medlemmer fået ret til opsparringssikret alderssum og rateforsikring ved død. I 2002 er der udbetalt opsparringssikret alderssum og rateforsikringer ved død til efterladte efter

50 medlemmer. Efter 45 medlemmer er udbetalingerne konverteret til engangsbeløb på i gennemsnit 28.900 kr. Efter 5 medlemmer foretages udbetalingen til de efterladte i rater i 10 år.

Efter en periode som hvilende medlem i et år udbetales værdien af medlemmets opsparing, hvis opsparingen er mindre end 5.000 kr. I 2002 har 6.016 medlemmer fået værdien af deres pensionsordning udbetalt med gennemsnitligt 1.900 kr.

I 2002 har 5.287 medlemmer fået overført pensionsopsparingen på gennemsnitligt 33.700 kr. til en anden arbejdsmarkedspension. Overførslerne er sket i forbindelse med et jobskifte eller i forbindelse med ændring af overenskomstforholdene på medlemmets arbejdsplads.

Ankenævnet for Forsikring

Industriens Pension er tilsluttet Ankenævnet for Forsikring. I 2002 har 14 medlemmer anket Industriens Pensions afgørelser. Ankenævnet fandt i alle sager, at klagerne ikke kunne tages til følge.

Bonus

Industriens Pension har fra Arbejdsmarkedspensionens etablering ført en forsigtig bonuspolitik, fordi det har været nødvendigt at opbygge reserver. Industriens Pension har et ønske om at kunne tildele en nogenlunde jævn bonus, således henlægges f.eks. en del af overskuddet i gode investeringsår, mens der forbruges af reserverne i dårlige investeringsår.

I 2002 blev pensionsopsparingen således tilskrevet en rente på 3,25% p.a. på trods af de utilfredsstillende afkast.

Medlemmerne betaler til henlæggelser til reserver gennem et fradrag i indbetalingen på op til 11%. For alle medlemmer er der i 2002 dog kun fradraget 5% af indbetalingerne til henlæggelse til særlig bonushensættelse. De medlemmer, der ellers kunne have betalt mere, har herved fået bonus på deres betaling til særlig bonushensættelse.

Alle medlemmer har bidraget til opbygning af reserver. Derfor udbetaler Industriens Pension pensionistbonus for at sikre, at medlemmerne får del i de opbyggede reserver. Pensionistbonus udbetaltes i 2002 som et tillæg på 7% af udbetalingen til alderspensionister, børnepensionister samt til efterladte efter medlemmer med opsparingssikret alderssum og rateforsikring ved død.

I 2002 er der givet 30% bonus på betalingen for gruppelivsdækningerne sum ved død, sum ved invaliditet og sum ved kritisk sygdom. Således fik medlemmerne en rabat på 30% af præmien for alle tre dækninger.

Administrationsomkostninger

Industriens Pension har fortsat en af de laveste omkostningsprocenter i branchen.

I 2002 steg omkostningsprocenten til 3,4% fra 3,0% (officielle nøgletal) i 2001. Stigningen skyldes primært udviklingsomkostninger i forbindelse med indførelse af nye ydelser.

I 2002 var administrationsomkostningerne i gennemsnit 336 kr. pr. medlem (officielt nøgletal). Der vil fortsat være fokus på at holde administrationsomkostningerne på et lavt niveau. Det er med til at sikre medlemmerne den størst mulige pension.

Medlemsvirksomheder

8.346 virksomheder indbetalte i 2002 pensionsbidrag til Industriens Pension. 45% af de indbetalende virksomheder har 1-5 ansatte, som er omfattet af Arbejdsmarkeds-pensionen.

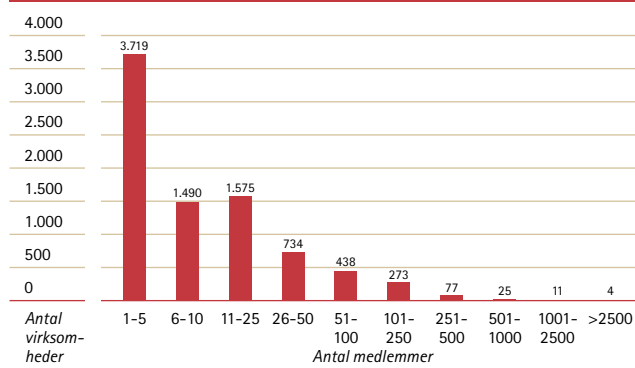
Blot 4,4% af medlemmerne arbejder på de godt 3.700 virksomheder med højst fem betalende medlemmer, og 90% af medlemmerne arbejder på virksomheder med mindst 10 medlemmer af Arbejdsmarkeds-pensionen.

Tabel 3 Omkostninger

Omkostningsnøgletal	1998	1999	2000	2001	2002
Omkostningsprocent	4,4%	4,0%	3,3%	3,0%	3,4%
Omkostninger pr. forsikret	265 kr.	272 kr.	265 kr.	272 kr.	336 kr.

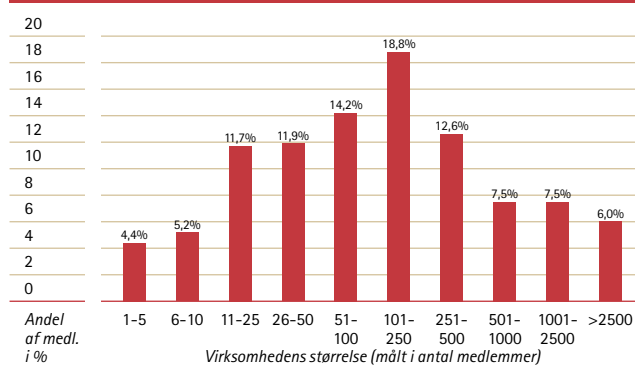
Tabel 3: Stigningen i omkostninger pr. forsikret fra 2001 til 2002 skyldes primært systemudvikling i forbindelse med indførelse af nye ydelser pr. 1. juli 2002.

Figur 3 Virksomheder fordelt efter antal medlemmer

Figur 3: 90% af virksomhederne har under 50 overenskomstansatte medlemmer af Arbejdsmarkeds-pensionen.

Figur 4 Medlemmernes fordeling efter virksomhedsstørrelse

Figur 4: 67% af medlemmerne arbejder på virksomheder med mere end 50 overenskomstansatte medlemmer af Arbejdsmarkeds-pensionen.

Investeringsvirksomhed

Markedsudviklingen

2002 har generelt været præget af faldende vækst i verdensøkonomien. I starten af året oplevede især USA en høj vækst båret af et højt privatforbrug. Privatforbruget forblev højt indtil sidst i 2002 på trods af stigende arbejdsløshed. Dette skyldtes finanspolitiske lempelser og faldende renter, der blandt andet har resulteret i billige forbrugslån og konvertering af boliglån.

I løbet af foråret 2002 begyndte væksten i den amerikanske økonomi dog at falde som følge af, at virksomhederne skar kraftigt ned på deres investeringer. Nedskæringerne var dels et forsøg på gennem besparelser at forbedre virksomhedernes resultater, dels en reaktion på den stigende usikkerhed omkring væksten i verdensøkonomien og senest en reaktion på den stadigt større krigstrussel.

I andet halvår af 2002 blev den amerikanske centralbanks syn på den amerikanske økonomi derfor mere pessimistisk. Centralbanken sænkede den korte rente med 0,5 %-point i november. Dermed var den korte rente ultimo 2002 kun 1,25%. Den faldende vækst i USA førte til en faldende dollarkurs.

Den europæiske økonomi nåede aldrig rigtigt at få gang i væksten i starten af 2002, men investeringerne har fulgt de amerikanske ned, og privatforbruget har været lavt hele året. Derfor har arbejdsløsheden været svagt stigende igennem året, og de statslige budgetter er forværret. Den svage vækst førte til, at den korte eurorente blev sænket med 0,5 %-point til 2,75%.

Den faldende vækst førte til faldende renter på langtløbende danske, europæiske og amerikanske obligationer først på året, efterfulgt af stigende renter i foråret og derefter kraftigt faldende renter igen. De sidste måneder af 2002 blev rentefaldet forstærket som følge af risikoen for en krig mod Irak.

Renten på langtløbende amerikanske obligationer har ligget mellem 3,6% og 5,4% i årets løb og var ultimo året 3,8%. Renten på langtløbende tyske obligationer har i perioden svinget mellem 4,2% og 5,3%, mens renten på en langtløbende dansk statsobligation har svinget mellem 4,4% og 5,5%. Ultimo året var renten 4,4% i Danmark og 4,2% i Tyskland. Renteforskellen mellem danske og tyske langtløbende obligationer har ligget mellem 0,2 %-point og 0,4 %-point.

2002 blev endnu et dårligt år for aktier. Samlet set faldt de globale aktiemarkeder 32% målt i danske kroner i 2002. De store kursfald især medio året skyldtes, at den økonomiske vækst, som aktiemarkedet havde inddiskonteret i starten af året, udeblev. Desuden medførte regnskabskandalerne i USA, at investorenes tillid til selskaberne generelt blev svækket. Dette resulterede i en meget usikker og nervøs stemning. Mod slutningen af året fik også risikoen for krig mod Irak negativ indflydelse på aktiemarkederne. Kursfaldene i 2002 ramte bredt både på lande og sektorer.

Afkast

De samlede investeringer i Industriens Pension gav i 2002 et bruttoafkast på minus 2,5% og et nettoafkast (efter pensionsafkastskat) på minus 2,0%. Det var bedre end afkastet på benchmark, der var henholdsvis minus 6,2% og minus 5,1% før og efter pensionsafkastskat. Afkastet på porteføljen set i forhold til benchmarkafkastet er derfor tilfredsstillende. Absolut set er et negativt afkast imidlertid ikke tilfredsstillende.

I de lovpligtige nøgletal i regnskabet er afkastet før og efter pensionsafkastbeskatning henholdsvis minus 2,4% og minus 2,0%. Der vil ofte være afvigelser mellem de officielle nøgletal og de opgjorte afkast af investeringerne. Det skyldes forskelle i beregningsmetoder.

Industriens Pension beregner investeringsafkastet på noterede værdipapirer efter den såkaldte tidsvægtede metode,

og der foretages daglige afkastberegninger gennem året. Denne metode anbefales i den verdensomspændende vejledning for beregning af afkast – GIPS (Global Investment Performance Standards), der blev indført i 1999, da metoden bl.a. tager højde for indbetalinger af nye midler i løbet af året, og derfor giver det mest retvisende billede af det opnåede investeringsafkast. Industriens Pension anvender standarderne i GIPS til beregning af investeringsafkast.

De officielle nøgletal beregnes derimod som et simpelt gennemsnit for hele året. Dermed kan løbende indbetalinger og store kursudsving i løbet af året bevirke, at nøgletallene giver et mindre præcist billede af det opnåede investeringsafkast.

I figur 5 ses afkastet af Industriens Pensions investeringer i 2002 sammenholdt med anvendte referenceafkast (benchmark).

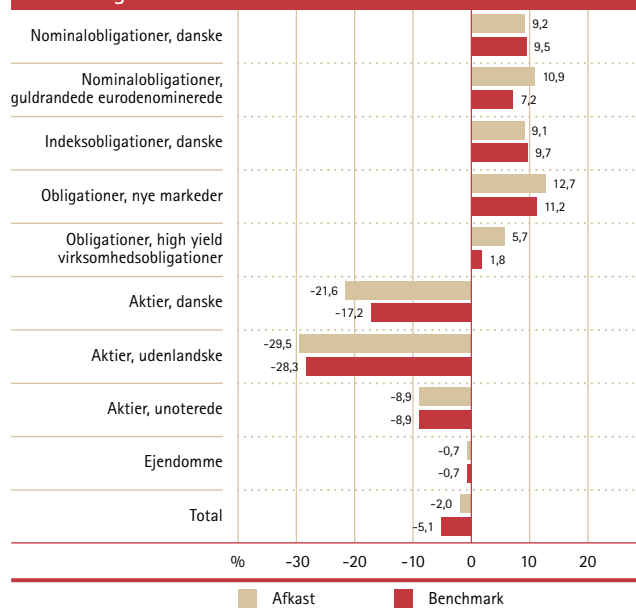
Afkastet på både guldrandede obligationer, obligationer på de nye markeder samt virksomhedsobligationer var tilfredsstillende set i forhold til benchmark, mens afkastet på både danske og udenlandske aktier lå under afkastet på benchmark.

I en kort periode i sommeren 2002, da udsvingene på aktiemarkedene var størst, valgte Industriens Pension at afdække en del af risikoen på de udenlandske aktieinvesteringer ved at købe putoptioner på aktieindeks (en rettighed til at sælge aktier til en på forhånd aftalt kurs). Optionerne udløb uden at blive udnyttet.

Set over de seneste 5 år har det gennemsnitlige afkast været 4,7% før pensionsafkastbeskatning og 4,2% efter.

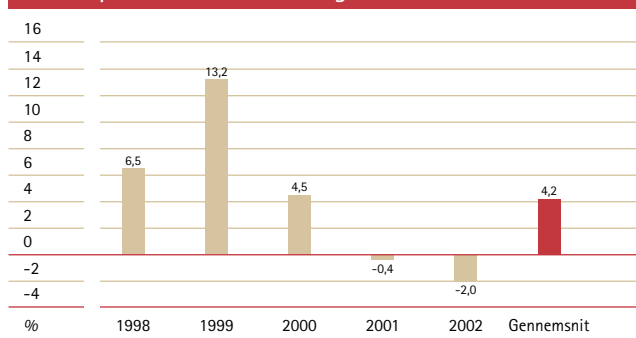
En analyse af de danske livs- og pensionsforsikringssekskabers afkast og risiko²⁾ viser, at Industriens Pensions afkast i en femårsperiode har ligget over gennemsnittet for sammenlignelige selskaber. Samtidig har investeringsrisikoen ligget under gennemsnittet.

Figur 5 Afkast efter pensionsafkastbeskatning af aktivtyper og deres benchmark i 2002

Figur 5: Obligationer i de nye markeder gav det højeste afkast i 2002.

Figur 6 Industriens Pensions afkast efter pensionsafkastbeskatning 1998-2002

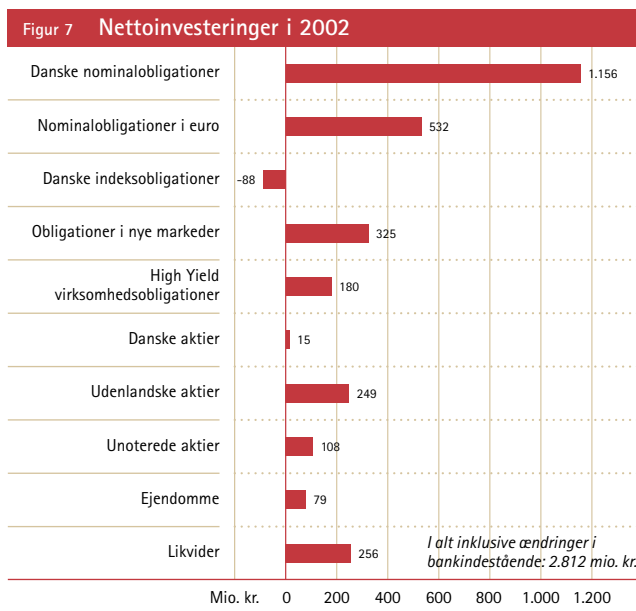
Figur 6: Set over de seneste 5 år har investeringerne givet et tilfredsstillende afkast efter pensionsafkastbeskatning.

2) Kirstein Finansrådgivning A/S: Liv og Pension 2002

Investeringer

Nettoinvesteringerne udgjorde 2.812 mio. kr. i 2002. I årets løb blev nye investeringer primært foretaget i obligationsporteføljerne, både i guldrandede nominalobligationer, i de nye markeder og i virksomhedsobligationer, som alle var overvægtet i forhold til benchmark.

Det skete ud fra en vurdering af, at aktiemarkedet i starten af 2002 havde inddiskonteret for hurtig og kraftig en vending i den økonomiske vækst og dermed var for dyrt prisfastsat. Hertil kom den stigende mistillid til aktiemarkedet som følge af regnskabskandalerne og senere usikkerheden omkring en eventuel krig mod Irak.

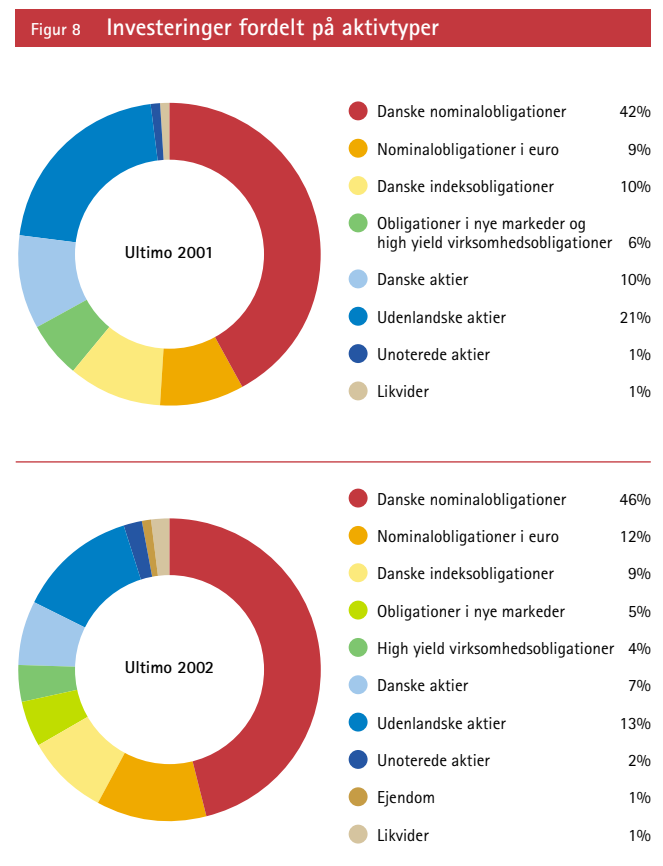

Figur 7: For hver krone, Industriens Pension investerede i 2002, blev cirka 18 øre placeret i obligationer på de nye markeder eller i high yield virksomhedsobligationer.

Resultatet blev en betydelig overvægt af obligationer og en tilsvarende undervægt af både danske og udenlandske aktier i forhold til benchmark. Markedsudviklingen forstærkede denne tendens.

Investeringsaktiver

Cirka 59% af Industriens Pensions investeringsaktiver på 17,3 mia. kr. var ultimo 2002 placeret i danske og eurodenominerede nominalobligationer. Indeksobligationer udgjorde 9%, mens aktier udgjorde ca. 21%. Heraf udgjorde danske aktier omkring 1/3.

Figur 8: Aktier udgjorde ca. 21% af de samlede aktiver ultimo 2002.

Ejerforhold og ledelse

Industriens Pension er en koncern bestående af moderselskabet IndustriPension Holding A/S og det helejede datterselskab Industriens Pensionsforsikring A/S. Alle aktiviteter vedrørende Arbejdsmarkedspensionen sker i forsikringselskabet.

Industriens Pensionsforsikring A/S blev i 2001 omdannet til et arbejdsmarkedsrelateret livsforsikringsaktieselskab.

Industriens Pension er oprettet af parterne bag Industriens Overenskomst: Dansk Industri og forbundene i CO-industri. De har tilsammen indbetalt koncernens aktiekapital på 125 mio. kr.

Dansk Industri ejer 35% af aktiekapitalen, mens forbundene i CO-industri ejer de resterende 65% med følgende fordeling:

	%
Specialarbejderforbundet i Danmark	26,20
Dansk Metalarbejderforbund	21,96
Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark	10,80
Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark	3,80
Dansk El-Forbund	2,00
Malerforbundet i Danmark	0,12
Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark	0,08
Dansk Funktionærforbund-Serviceforbundet	0,04

Ledelsen i Industriens Pension. Fra venstre Joan Alsing, leder af forsikringsafdelingen, Åse Kogsbøll, sekretariatschef, Laila Mortensen, ansvarshavende aktuar, Jan-Ole Hansen, finansdirektør, Erik Adolphsen, direktør og Klaus Ahm, kommunikationschef.

Bestyrelsen

Bestyrelsen i Industriens Pensionsforsikring A/S har 12 medlemmer: Seks medlemmer fra arbejdstagersiden og seks fra arbejdsgiversiden. Arbejdstagersiden har altid formandsposten, arbejdsgiversiden altid næstformandsposten.

Bestyrelsen ser således ud:

Børge Frederiksen,
formand for SiD Industri og næstformand i CO-industri, er bestyrelsesformand.

Hans Skov Christensen,
adm. direktør i Dansk Industri, er næstformand.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer (i alfabetisk rækkefølge):

Leif Bjørnkjær,
direktør, Bjørnkjær Maskin- og Beholderfabrik A/S

Max Bæhring,
forbundsformand, Dansk Metalarbejderforbund

Freddy Frandsen,
adm. direktør, Aalborg Industries A/S

Claus Jensen,
fællestillidsmand, Odense Staalskibsværft A/S

Lillian Knudsen,
forbundsformand, Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark

Johannes Madsen-Mygdal,
adm. direktør, Konvolutfabrikken Danmark A/S

Birthe Noer,
tillidsrepræsentant, MalacoLeaf K/S

Jens Due Olsen,
koncerndirektør og CFO, GN Store Nord as

Johan Schrøder,
adm. direktør, Radiometer A/S og formand for Dansk Industri

Bjarne Uldall,
tillidsrepræsentant, Aarhus Oliefabrik A/S

Den daglige ledelse

Direktionen består af direktør Erik Adolphsen.

Ledelsen består af:

Erik Adolphsen, *direktør*

Klaus Ahm, *underdirektør*

Joan Alsing, *underdirektør*

Jan-Ole Hansen, *finansdirektør*

Åse Kogsbøll, *sekretariatschef*

Laila Mortensen, *underdirektør*

Ansvarshavende aktuar er underdirektør Laila Mortensen.

Samarbejdspartnere

Industriens Pension samarbejder med ATP PensionService A/S, som er et datterselskab af ATP. PensionService varetager en række administrative opgaver i forbindelse med administrationen af Arbejdsmarkedspensionen.

Industriens Pension samarbejder med Nordea som hovedbankforbindelse og porteføljemanager samt en række øvrige eksterne porteføljemanagere, som indenfor en ramme fastsat af Industriens Pension foretager investeringer i danske og udenlandske aktiver. I investeringstillægget fremgår, hvilke porteføljemanagere Industriens Pension har indgået aftaler med.

Organisationstilknytning

Industriens Pension er medlem af brancheorganisationen Forsikring & Pension, af Finanssektorens Arbejdsgiverforening og af Ankenævnet for Forsikring.

Forventninger til 2003

Antallet af medlemmer i Arbejdsmarkedspensionen forventes i 2003 at være uændret 316.000, og antallet af medlemsvirksomheder forventes ligeledes uændret at være ca. 8.000. Heri indgår en forventning om, at beskæftigelsen på overenskomstområderne tilknyttet Industriens Pension fortsætter på det nuværende niveau.

Med bidragsstigningen i Industriens Overenskomst til 9,0% pr. 1. juli 2003 forventes de samlede indbetalinger inkl. bidrag til syge- og ulykkesforsikring at udgøre 4,1 mia. kr. i 2003. Heraf forventes 334 mio. kr. indbetalt til staten i form af arbejdsmarkedsbidrag.

Investeringsstrategien for 2003 tilrettelægges med udgangspunkt i den vedtagne principielle investeringsramme. Primo 2003 var andelen af aktier betydeligt under den principielle andel. Andelen forventes at blive øget i løbet af året – dog afhængigt af den globale økonomiske situation.

Obligationsporteføljen forventes at indeholde en stigende andel af virksomhedsobligationer og obligationer i de nye markeder.

En del af den betydelige forskel mellem passivernes og aktivernes renterisiko vil blive afdækket strategisk f.eks. ved langtløbende obligationer eller renteswaps.

Afkastet er budgetteret til 1,1 mia. kr. før pensionsafkastskat. Dette er blandt andet budgetteret ud fra en antagelse om et stort set uændret niveau for danske og udenlandske obligationsrenter og et afkast på aktier, der ligger ca. 3 %-point over obligationsrenten. Pensionsafkastskatten for 2003 forventes at udgøre 152 mio. kr. Efter de første måneder af 2003 ligger afkastet under det budgetterede.

Administrationsomkostningerne har siden Arbejdsmarkedspensionens etablering været blandt branchens laveste.

På grund af udviklingen i Arbejdsmarkedspensionen forventes der i 2003 afholdt væsentlige omkostninger til udvikling af selskabets IT-systemer.

Primært som følge heraf forventes det officielle nøgletal for omkostninger pr. medlem at stige fra 336 kr. i 2002 til 360 kr. i 2003. Nøgletallet for omkostningsprocenten vil dog fortsat være blandt de laveste i branchen.

Resultatet for 2003 forventes at ligge på et højere niveau end i 2002.

Lovpligtige nøgletal og læsevejledning

Lovpligtige nøgletal

	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Afkastnøgletal *</i>					
Afkast før pensionsafkastskat	8,0%	14,0%	4,6%	-0,5%	-2,4%
Afkast efter selskabets pensionsafkastskat	6,4%	13,1%	3,8%	-0,3%	-2,0%
Afkast efter korrigeret pensionsafkastskat	6,4%	13,1%	3,8%	-0,3%	-2,0%
<i>Omkostningsnøgletal</i>					
Omkostningsprocent	4,4%	4,2%	3,6%	3,0%	3,4%
Omkostninger beregnet som rentemarginal	1,9%	1,4%	1,1%	0,9%	0,9%
Omkostninger pr. forsikret	265 kr.	272 kr.	265 kr.	272 kr.	336 kr.
Omkostningsresultat	1,43%	1,11%	1,04%	0,85%	0,49%
<i>Risikotal</i>					
Risikoresultat	1,79%	0,56%	1,34%	1,09%	0,72%
<i>Konsolideringsnøgletal</i>					
Bonusreserve	20,4%	26,9%	24,7%	12,7%	6,4%
Egenkapitalreserve	4,3%	3,3%	1,5%	4,3%	3,0%
Solvensgrad	186%	155%	126%	197%	187%

* Til og med 1998 er afkastnøgletallene beregnet på baggrund af månedlige data, for 1999 og fremover beregnes nøgletallene på baggrund af årlige data.

I henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse af 13. december 2001 om livsforsikringssekskabers og tværgående pensionskassers årsregnskaber skal oplyses ovenstående nøgletal.

I henhold til bekendtgørelsen skal endvidere gives følgende forklarende tekst:

Afkastnøgletal

Afkastnøgletallene er baseret på forrentningen udregnet på baggrund af aktivernes afkast og kursændring opgjort til markedsværdi svarende til det investeringsafkast, der indgår i årsregnskabet. Der angives tre nøgletal for selskabets afkast, idet de fleste selskaber har et såkaldt overgangsfradrag, hvor pensionsafkastskatten nedsættes i forhold til, hvor stor en del af opsparingen der hidrører fra før realrenteafgiftens indførelse (1982).

Afkast før pensionsafkastskat viser afkastet før pensionsafkastskat målt i procent af de investerede midler, opgjort til markedsværdi. Herved angives det afkast, som selskabet ville have opnået med uændret investeringsstrategi, hvis der ikke skulle betales pensionsafkastskat.

Afkast efter selskabets pensionsafkastskat viser afkastet målt i procent af de investerede midler, opgjort til markedsværdi og efter pensionsafkastskat. Det udtrykker årets faktiske afkast med selskabets aktuelle overgangsfradrag.

Afkast efter korrigeret pensionsafkastskat viser afkastet målt i procent af de investerede midler, opgjort til markedsværdi, som selskabet ville have opnået, dersom overgangsfradraget var 0.

Omkostningsnøgletal

Selskabets omkostninger kan dækkes af flere kilder. F.eks. kan en del af præmierne (løbende præmier og indskud) anvendes til dækning af omkostninger, og endvidere kan en del af årets afkast anvendes til omkostningsdækning.

Hvis bidragene til omkostningsdækning overstiger de afholdte omkostninger, kan noget af overskuddet leveres tilbage som en del af selskabets bonus til forsikringstagerne (omkostningsbonus). Der kan således opstilles et omkostningsregnskab, hvor man udregner bidragene til omkostningsdækning og fratrækker de afholdte omkostninger og omkostningsbonus.

Omkostningsprocenten viser omkostningerne målt i forhold til årets præmier til selskabet. Herved vises, hvor stor en del af præmierne der skulle anvendes til administration, hvis dette var den eneste kilde til omkostningsdækning.

Omkostningerne beregnet som rentemarginal viser omkostningerne målt i forhold til livsforsikringshensættelserne (de midler, der er hensat til dækning af de forsikringsmæssige forpligtelser). Herved vises, hvor meget selskabets forrentningsevne ville blive nedsat, hvis afkastet var den eneste kilde til omkostningsdækning.

Omkostninger per forsikret viser det bidrag til omkostninger, som hver forsikret ville betale, hvis omkostningerne blev fordelt ligeligt blandt dem.

Omkostningsresultatet kan fortolkes som overskuddet på omkostningsregnskabet målt i forhold til livsforsikringshensættelserne.

Risikonøgletal

Vedrørende risiko kan der opstilles et risikoregnskab. Et risikoregnskab opstilles ved at opregne bidragene til risikodækning og fratrække de afholdte risikoomkostninger og risikobonus.

Risikoresultatet kan fortolkes som overskuddet på risikoregnskabet målt i forhold til livsforsikringshensættelserne. Herved vises, hvor meget selskabets forrentningsevne kunne forøges, hvis hele risikoresultatet anvendtes til bonus. Risikoresultatet udtrykker ikke noget om prisen på risikodækning i selskabet og heller ikke, om de forsikrede har været udsat for flere eller færre dødsfald og invaliditet end en normal gruppe af forsikrede.

Konsolideringsnøgletal

Bonusreserven udtrykker de ufordelte reserver målt i forhold til livsforsikringshensættelserne.

Egenkapitalreserven viser, hvor meget den korrigerede egenkapital (egenkapitalen med tillæg af ansvarlig indskudskapital) overstiger lovgivningens mindstekrav målt i forhold til livsforsikringshensættelserne.

Solvensgraden viser, hvor meget egenkapitalen udgør i forhold til lovgivningens mindstekrav til den (solvensmargenen).

Bonusreserven er udtryk for værdier, som skal anvendes til fordel for de forsikrede. Egenkapitalreserven udtrykker ekstra værdier, der tilhører selskabet. I pensionskasser og selskaber, hvor der er sammenfald eller andre særlige relationer mellem kunde- og ejerkreds, kan henlæggelser til egenkapitalen i nogen udstrækning være afsat til udjævning af afkastet for de forsikrede. Nøgletallene bidrager således til vurdering af selskabets bonusevne og økonomiske styrke, det vil sige blandt andet selskabets mulighed for at modstå udsving i afkastet samt imødegå uforudsete forsikringsmæssige og finansielle risici.

De særlige bonushensættelser er medtaget ved opgørelsen af solvensgraden og bonusreserven.

Regnskab

Regnskabsberetning

Indbetalinger

De samlede bidrag i 2002 før arbejdsmarkedsbidrag udgjorde 4.010 mio. kr. mod 3.571 mio. kr. i 2001. Bidragene efter arbejdsmarkedsbidrag steg fra 3.300 mio. kr. i 2001 til 3.706 mio. kr. i 2002. Arbejdsmarkedsbidraget beløb sig i 2002 til 304 mio. kr.

Bidrag vedrørende syge- og ulykkesforsikring før arbejdsmarkedsbidrag indgår i ovenstående tal med 356 mio. kr.

Når indbetalingerne stiger, skyldes det især stigninger i bidragsprocenten. Bidragsprocenten for Industriens Overenskomst og en række andre overenskomster steg fra 6,6% til 7,8% den 1. juli 2002. Dermed er den gennemsnitlige indbetaling pr. medlem steget fra 16.116 kr. i 2001 til 18.636 kr. i 2002. Det gennemsnitlige antal bidragsbetalende medlemmer udgjorde 204.346.

Resultat af investeringsvirksomhed

Resultatet af investeringsvirksomhed før pensionsafkastskat er -395 mio. kr. mod -74 mio. kr. i 2001. Resultatet er opgjort som renter af obligationer reguleret for indeksregulering, samt renter af den likvide beholdning. Dertil kommer udbytte af aktier samt realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab på investeringsaktiver. (I regnskabsopstillingen er det posterne indtægter af investeringsaktiver, urealiserede gevinster på investeringsaktiver, udgifter i tilknytning til investeringsaktiver og valutakursregulering).

Resultatet af investeringsvirksomhed er i 2002 negativt påvirket af udviklingen på aktiemarkederne. Tabet på aktierne udgjorde i 2002 i alt 1.358 mio. kr. Det samlede resultat af investeringsvirksomhed efter pensionsafkastskat er -330 mio. kr. mod -43 mio. kr. i 2001. Pensionsafkastskat udgør en indtægt på 65 mio. kr.

Omkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed udgjorde 25 mio. kr. i 2002 mod 20 mio. kr. i 2001. Beløbet omfatter omkostninger i forbindelse med handel med værdipapirer samt formueforvaltningsomkostninger.

De største valutaeksponeringer pr. 31. december 2002 var 174 mio. amerikanske dollar (svarende til 1.225 mio. kr.), 331 mio. euro (svarende til 2.456 mio. kr.) og 20 mio. engelske pund (svarende til 224 mio. kr.).

Valutarisici ved investeringer i udenlandske aktier udgør en integreret del af forventet afkast og risiko ved at investere i disse, mens valutarisiko ved investering i udenlandske obligationer udgør en særskilt risiko uden positiv betydning for forholdet mellem forventet afkast og risiko. Valutarisikoen på udenlandske obligationsinvesteringer bortset fra eurodenominerede afdækkes derfor principielt. Investeringer i obligationer udstedt i euro afdækkes i varierende omfang afhængigt af de aktuelle rente- og valutaforhold.

Forrentning af medlemmernes opsparing

Industriens Pension ydede i 2002 en forrentning af medlemmernes opsparing på 3,25% p.a. I alt fik medlemmerne af Arbejdsmarkedspensionen tilskrevet 396 mio. kr. i rente på deres konti.

Forsikringsmæssige ydelser

Industriens Pension udbetalte 559 mio. kr. fordelt med 116 mio. kr. som forsikringssummer ved død, 86 mio. kr. i invalidesummer, 30 mio. kr. i kritisk sygdom, 131 mio. kr. til alders-, børne- og invalidepensionister, 175 mio. kr. som overførsler til andre arbejdsmarkedspensionsordninger. Små hvilende konti blev udbetalt med 11 mio. kr., pensionistbonus med 9 mio. kr. og rateforsikring med 1 mio. kr. Herudover er der overført yderligere 40 mio. kr. til hensættelser til dækning af skader vedrørende 2002 eller tidligere.

De samlede forsikringsmæssige ydelser udgjorde i alt 673 mio. kr.

Driftsomkostninger ved forsikringsvirksomhed

De forsikringsmæssige driftsomkostninger i forbindelse med forsikringsvirksomhed udgjorde efter at der er fratrukket gevinstandele fra genforsikringsselskaber, 111 mio. kr. mod 88 mio. kr. i 2001. Beløbet dækker primært honorar til ATP PensionService A/S. Hertil kommer omkostningerne i forbindelse med egenadministrationen.

Arbejdsmarkedspensionen er løbende blevet udbygget med nye ydelser f.eks. kritisk sygdom, invalidepension og ratepension som følge af de aftalte bidragsstigninger.

Stigningen i administrationsomkostningerne er en konsekvens af den fortsatte tilpasning af produkterne i Arbejdsmarkedspensionen. Udviklingen er et resultat af de krav medlemmerne og virksomhederne i dag stiller til deres arbejdsmarkedspensionsordning. Der forventes i stigende grad en fleksibel ordning, idet der sammenlignes med andre arbejdsmarkedspensionsordninger og private selskaber.

Medlemmerne betalte i alt 205 mio. kr. i omkostninger i 2002. De faktiske omkostninger var på 111 mio. kr. hvoraf knap 4 mio. kr. er finansieret af gruppelivsresultatet, og ændringen i administrationshensættelsen efter forrentning udgjorde 24 mio. kr. Omkostningsoverskuddet udgjorde således 74 mio. kr.

Risikoresultat

Industriens Pension havde i 2002 et overskud på risikoresultatet eksklusiv syge- og ulykkesforsikring på i alt 89 mio. kr. Risikooverskuddet opstod som et overskud på 92 mio. kr. på den individuelle ordning, det vil sige hovedsageligt betalingen for retten til bidragsfritagelse, og et underskud på gruppeordningen på 3 mio. kr. Risikooverskuddet opstod fordi færre medlemmer end forventet døde, blev invalide eller kritisk syge.

Hensættelser

Der er ultimo 2002 hensat 14.193 mio. kr. i livsforsikringshensættelser, hvoraf hovedparten er opsparing til medlemmernes pensioner. Der er desuden hensat 1.105 mio. kr. i erstatningshensættelser til dækning af skader vedrørende 2002 eller tidligere.

Der er ultimo 2002 henlagt 648 mio. kr. i kollektivt bonuspotentiale, som skal sikre medlemmerne en stabil bonus i årene fremover. Der er i 2002 tilbageført i alt 671 mio. kr. af det kollektive bonuspotentiale.

Der er hensat 261 mio. kr. i særlig bonushensættelse, der er afsat kollektivt til at dække solvensmargenkravet. Hensættelsen er risikovillig kapital, som medlemmerne kollektivt opbygger og stiller til rådighed til at dække solvensmargenkravet. Da hensættelsen sidestilles med egenkapital, er der krav om samme forrentning som til denne. Det er yderligere et krav, at medlemmerne skal have deres andel retur, senest samtidig med at der udbetales ydelser under ordningen.

Der er endvidere henlagt 143 mio. kr. til reduktion af den fremtidige betaling for retten til summer ved død, invaliditet og kritisk sygdom.

Medlemmernes ret til invalidepension er etableret som syge- og ulykkesforsikring. Der er pr. 31. december 2002 hensat 71 mio. kr. i andre forsikringsmæssige hensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring. Udjævningshensættelserne i forbindelse med syge- og ulykkesforsikring er opgjort til 113 mio. kr.

Der er således samlede forsikringsmæssige hensættelser ultimo 2002 på 16.532 mio. kr.

Årets resultat og disponering heraf

Årets resultat udviser et overskud på 85 mio. kr. mod et overskud på 22 mio. kr. i 2001. Årets resultat overføres til egenkapitalen, der herefter pr. 31. december 2002 i alt udgør 1.212 mio. kr.

Årets resultat på 85 mio. kr. fremkommer på følgende måde:

Mio. kr.	2002
Forrentning af egenkapitalen	-27
Ændring i solvenskrav vedrørende gruppeliv	19
Forsikringsteknisk resultat syge- og ulykkesforsikring	89
Bruttoresultat	81
Egenkapitalens andel af pensionsafkastskat	4
Nettoresultat	85

De regler Industriens Pension har anmeldt til Finanstilsynet for overskudsfordeling indebærer, at egenkapitalen forrentes med det faktisk opnåede afkast før pensionsafkastskat. Efterfølgende reguleres forrentningens andel af pensionsafkastskatten. Herudover indgår resultat af syge- og ulykkesforsikring og ændringen i solvenskravet vedrørende gruppeliv i årets resultat.

Egenkapitalen tillægges desuden et risikotillæg (driftsherretillæg) på 0,5% af aktiverne i det omfang, det kan indeholdes i det realiserede resultat. Det realiserede resultat er de midler, der skal fordeles mellem egenkapital og særlig bonushensættelse på den ene side og medlemmerne på den anden side. Opgørelsen af det realiserede resultat sker før bonustilskrivning til medlemmerne og før betaling af pensionsafkastskat.

Det realiserede resultat for 2002 på -244 mio. kr. fremkommer på følgende måde:

Mio. kr.	2002
Forsikringsteknisk resultat af liv	20
+ Pensionsafkastskat	-65
+ Overført investeringsafkast vedrørende livsforsikring	-23
+ Bonus:	
Tilskrivning af bonus	373
Ændring af særlig bonushensættelse	135
Ændring af kollektiv bonushensættelse	-671
Ændring af bonushensættelse til gruppeliv	-22
Pensionistbonus	9
Nettoresultat	-244

Det realiserede resultat er ikke tilstrækkeligt til, at der kan tildeles egenkapitalen og særlig bonushensættelse et risikotillæg. Risikotillæggene henføres derfor til en såkaldt skyggekonto. Risikotillæggene i 2002 udgjorde 83 mio. kr., således at saldoen på skyggekontoen ultimo 2002 udgør 153 mio. kr., hvoraf skyggekontoen vedrørende særlig bonushensættelse udgør 8 mio. kr. Skyggekontoen overføres til egenkapitalen og særlig bonushensættelse, når de realiserede resultater tillader dette.

Balancen er vokset fra 15.230 mio. kr. ultimo 2001 til 17.811 mio. kr. ultimo 2002. Heraf er 17.148 mio. kr. investeringsaktiver og anfordringstilgodehavender.

Udvikling i 2003

Der er ikke fra balancedagen og frem til i dag indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsregnskabet.

Femårsoversigt

	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Resultatopgørelse (mio. kr.)</i>					
Præmier f.e.r.* (pensionsbidrag)	1.840,5	2.066,8	2.397,8	2.993,1	3.366,3
Resultat af investeringsvirksomhed**	290,6	1.230,3	480,0	-87,4	-330,4
Forsikringsydelse f.e.r.	196,5	447,8	408,8	489,6	673,2
Ændring i livsforsikringshensættelser	1.538,1	1.677,7	1.988,4	2.582,5	2.834,1
Ændring i bonushensættelser til gruppeordning	27,4	-66,6	-18,6	45,2	-21,8
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	254,3	1.036,7	412,8	-386,8	-671,1
Ændring i særlig bonushensættelse	-	-	-	125,9	134,7
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.	81,3	83,0	78,5	88,3	110,6
Forsikringsteknisk resultat af livsforsikring	8,8	16,1	-41,2	16,0	19,5
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	6,6	57,4	7,2	4,8	89,3
Ordinært resultat før skat	39,1	158,2	-5,8	15,9	85,4
Årets resultat	77,0	149,6	1,6	22,1	85,4
<i>Balance (mio. kr.)</i>					
Solvensmargen	262,6	412,2	509,1	630,9	786,9
Egenkapital	489,5	639,1	640,7	1.126,8	1.212,2
Livsforsikringshensættelser f.e.r.	5.110,4	6.788,0	8.776,4	11.358,9	14.193,1
Erstatningshensættelser f.e.r.	55,4	216,6	404,4	736,7	1.104,6
Bonushensættelser til gruppeordning	204,3	137,7	119,1	164,3	142,5
Kollektivt bonuspotentiale	753,5	1.790,2	2.203,0	1.318,6	647,5
Særlig bonushensættelse	-	-	-	125,9	260,7
Udjævningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring	7,0	10,9	112,7	112,7	112,7
Andre forsikringsmæssige hensættelser til syge- og ulykkesforsikring	23,6	190,5	329,8	238,8	70,5
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.	6.154,2	9.133,9	11.945,4	14.055,9	16.531,6
Investeringsaktiver	6.473,6	9.524,9	12.190,8	14.683,2	17.085,2
Aktiver i alt	6.752,2	9.884,5	12.624,7	15.241,4	17.810,5
<i>Nøgletal vedrørende syge- og ulykkesforsikring</i>					
Erstatningsprocent for syge- og ulykkesforsikring	18,8%	29,3%	61,4%	84,3%	72,1%
Omkostningsprocent for syge- og ulykkesforsikring	2,3%	2,5%	2,5%	12,8%	4,6%
Afløbsresultat for syge- og ulykkesforsikring (mio. kr.)	-	4,3	36,4	-70,9	44,7

* F.e.r. (for egen regning) betyder, at der er fratrukket præmie for en eventuel genforsikret andel. Der er endvidere fratrukket arbejdsmarkedsbidrag og stempelafgift. Stempelafgiften bortfaldt pr. 1. januar 2000.

** Opgøres som resultat af investeringsvirksomhed efter pensionsafkastskat og indeholder posterne indtægter af investeringsaktiver, urealiserede gevinster på investeringsaktiver, udgifter i tilknytning til investeringsaktiver, urealiserede tab på investeringsaktiver, valutakursreguleringer og pensionsafkastskat.

Sammenligningstallene for 2001 er ændret i henhold til de nye regnskabsprincipper, mens tallene for 1998 til 2000 er uændret.

mio. kr. Årets indtægter og anvendelse heraf

Indtægter:

Pensionsindbetalinger inklusiv overførsler	4.009,6
Afkast af investeringer	-370,5
Indtægter i alt	3.639,1

Anvendelse:

<i>Pensionsopsparing</i>	
Livsforsikringshensættelser	2.834,1
Andre forsikringsmæssige hensættelser, syge- og ulykkesforsikring	-168,2
Kollektivt bonuspotentiale	-671,1
Særlig bonushensættelse	134,8
Pensionsopsparing i alt	2.129,6
<i>Risikodækning</i>	
Forsikringsydelse	1.026,3
Bonushensættelser til gruppeordning	-21,8
Afgiven genforsikring	21,7
Risikodækning i alt	1.026,2
<i>Omkostninger</i>	
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	134,4
Omkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	24,8
Omkostninger i alt	159,2
<i>Skatter og afgifter m.v.</i>	
Arbejdsmarkedsbidrag	303,6
Pensionsafkastskat	-64,9
Skatter og afgifter m.v. i alt	238,7
Overført til egenkapital	85,4
Anvendelse i alt	3.639,1

Regnskabspåtegning

Direktion og bestyrelse har dags dato behandlet og vedtaget årsregnskabet for 2002 for Industriens Pensionsforsikring A/S.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med reglerne i Lov om forsikringsvirksomhed og Finanstilsynets bekendtgørelse om årsregnskaber for Livsforsikringselskaber. Vi

anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Årsregnskabet indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 24. april 2003

Direktion:

Erik Adolphsen
direktør

Bestyrelse:

Børge Frederiksen
formand

Hans Skov Christensen
næstformand

Leif Bjørnkjær

Max Bæhring

Freddy Frandsen

Claus Jensen

Lillian Knudsen

Johannes Madsen-Mygdal

Birthe Noer

Jens Due Olsen

Johan Schrøder

Bjarne Uldall

Revisionspåtegning

Til aktionærerne i Industriens Pensionsforsikring A/S

Vi har revideret årsregnskabet for Industriens Pensionsforsikring A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2002.

Selskabets ledelse har ansvaret for årsregnskabet. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsregnskabet.

Den udførte revision

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsreg-

skabet anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2002 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og af selskabets pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2002 i overensstemmelse med den danske lovgivnings krav til regnskabsaflæggelsen.

København, den 24. april 2003

KPMG C. Jespersen

DELOITTE & TOUCHE

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Keld Scharling
statsaut. revisor

Jesper Dan Jespersen
statsaut. revisor

Søren Dinesen
statsaut. revisor

Birger Berg Nielsen
statsaut. revisor

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med Lov om Forsikringsvirksomhed og Finanstilsynets bekendtgørelse om livsforsikringssekskabers og tværgående pensionskassers årsregnskaber (Livbekendtgørelsen).

Den anvendte regnskabspraksis er generelt uændret i forhold til tidligere. Dog er regnskabspraksis for obligationer ændret som følge af Finanstilsynets nye bekendtgørelse af 13. december 2001. Obligationer værdiansættes nu til markedsværdien, hvor de tidligere blev optaget til matematisk kursværdi, som er anskaffelsesprisen med tillæg/fradrag af den værdiregulering, der ved en konstant effektiv rente fremkommer som følge af forkortelsen af restløbetiden. Sammenligningstallene for 2001 er tilpasset den nye regnskabspraksis. Da Told & Skat ikke længere publicerer de løbetidsfaktorer, som bruges ved beregningen af den matematiske værdi, er ændringens betydning for årets resultat ikke opgjort.

I henhold til regnskabsbestemmelserne skal effekten af praksisændringer fordeles mellem kollektivt bonuspotentiale og egenkapitalen. Industriens Pensionsforsikring har valgt at tilføre hele effekten af praksisændringen vedrørende obligationer, -33,5 mio. kr. med tillæg af kursgevinst i 2001 på 44,7 mio. kr., netto 11,2 mio.kr (efter PAL), til kollektivt bonuspotentiale.

I 2001 overførte selskabet 464 mio. kr. fra kollektiv bonus til egenkapitalen. Baggrunden herfor var, at der i overensstemmelse med Finanstilsynets regler om kontributionsprincippet blev foretaget et fornyet skøn over fordelingen af reserverne mellem egenkapital og kollektiv bonus. Engangskorrekturen blev foretaget over resultatopgørelsen i 2001. Det er i marts 2003 af Erhvervsankenævnet stadfæstet, at en sådan engangskorrektion er en ændring af regnskabspraksis, og at ændringen således skal posteres direkte på selskabets egenkapital. Sammenligningstallene for 2001 er derfor ændret, således at de er i overensstemmelse med afgørelsen fra Erhvervsankenævnet.

Resultatopgørelsen

Indtægter ved forsikringsvirksomhed.

Præmieindtægter f.e.r.

Omfatter indbetalte pensionsbidrag vedrørende januar-november 2002 og bidrag vedrørende december 2002 indgået i perioden 01.01.-17.01.2003. Decembers bidrag opføres som tilgodehavender hos forsikringstagere. Bidrag for december, der indbetales efter 17.01.2003 indregnes først i resultat for 2003. Arbejdsmarkedsbidrag fratregkes i præmieindtægt i overensstemmelse med Finanstilsynets anvisninger. Brutto præmien er reguleret for afgivne genforsikringspræmier.

Indtægter af investeringsaktiver

Indtægter af grunde og bygninger

Omfatter ejendommens driftsresultat eksklusiv renteudgifter/-indtægter og værdireguleringer, som opføres under de hertil bestemte poster.

Renter og udbytter m.v.

Omfatter de i regnskabsåret indtjente renter og modtagne udbytter af værdipapirer og likvide beholdninger. Endvidere indgår realiserede gevinster og tab ved udtrækning af obligationer samt indeksregulering af indeksobligationer.

Realiserede gevinster på investeringsaktiver

Består af nettoværdireguleringer ved salg af investeringsaktiver, beregnet i forhold til årets primoværdi eller årets anskaffelsesværdi.

Urealiserede gevinster på investeringsaktiver

Består af nettoværdireguleringer af investeringsaktiver, beregnet i forhold til årets primoværdi eller årets anskaffelsesværdi.

Udgifter ved forsikringsvirksomhed

Forsikringsudgifter f.e.r.

Indeholder udbetalinger som følge af en forsikringsbegivenhed, overføres samt kontant udbetalte bonusbeløb med fradrag af de fra genforsikringen refunderede erstatninger og reguleret for forskydningerne i erstatningshensættelserne.

Ændring i bonushensættelser til gruppeordning

Omfatter regnskabsårets forskydninger i hensættelserne, som anvendes til nedsættelse af fremtidige præmier.

Ændring i kollektivt bonuspotentiale

Omfatter regnskabsårets forskydninger i hensættelserne, som anvendes til udjævning af bonusudlodning.

Ændring i særlige bonushensættelser

Omfatter regnskabsårets forskydninger i hensættelserne til særlig bonus.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.

Administrationsomkostninger omfatter de udgifter, der kan henføres til regnskabsåret herunder afgifter til offentlige myndigheder samt regnskabsårets afskrivninger på tekniske anlæg med videre.

Koncerninterne transaktioner

Består i, at der udføres administration for IndustriPension Holding, for hvilket der modtages et administrationshonorar. Dette er beregnet i henhold til administrationsaftale på omkostningsdækkende basis. Der er udover denne administration ikke nogen væsentlige koncerninterne transaktioner.

Udgifter i tilknytning til investeringsaktiver***Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed***

Omfatter årets omkostninger i forbindelse med formueforvaltning

Valutakursregulering

Aktiver og gæld i udenlandsk valuta omregnes til danske kroner ultimo regnskabsåret. Indtægter og udgifter i udenlandsk valuta omregnes efter de på transaktionstidspunktet gældende kurser.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat udgiftsføres med det beløb, der beregnes af regnskabsårets opgjorte afgiftsgrundlag samt ændring i hensættelse til udskudt pensionsafkastskat.

Overført investeringsafkast

Opgøres som den del af resultatet af investeringsvirksomhed, der kan henføres til forrentning af selskabets egenkapital.

Beløbet beregnes som den del af investeringsafkastet, der svarer til den andel, som regnskabsårets gennemsnitlige egenkapital udgør af summen af regnskabsårets gennemsnitlige egenkapital og summen af den gennemsnitlige størrelse af regnskabsårets samlede forsikringsmæssige hensættelser. En forholdsmæssig andel af resultatet af

investeringsvirksomhed overføres til forrentning af forsikringsmæssige hensættelser for syge- og ulykkesforsikring.

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring f.e.r.

Er opgjort efter reglerne for skadesforsikringssselskaber. Overført investeringsafkast f.e.r. er dog opgjort efter reglerne for livsforsikringssselskaber. Specifikationen af det forsikringstekniske resultat fremgår af en note til regnskabet.

Balancen**Andre finansielle investeringsaktiver
*Grunde og bygninger***

Grunde og bygninger, herunder grunde og bygninger som anvendes af selskabet, værdiansættes til markedsværdi.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Danske og udenlandske børsnoterede aktier og investeringsforeningsandele er værdiansat til statusdagens børskurs (markedsværdi).

Aktier i virksomheder, der ikke har hjemsted i Danmark, men er børsnoterede i Danmark, er klassificeret som udenlandske kapitalandele både værdi- og afkastmæssigt.

Unoterede aktier værdiansættes til indre værdi.

Obligationer

Obligationer er værdiansat til statusdagens børskurs (markedsværdi).

Afledte finansielle instrumenter

Værdien af valutaterminforretninger, som er indgået til sikring af investering i værdipapirer i fremmed valuta, opgøres som forskellen mellem sikringskursen og den aktuelle markedskurs. Værdireguleringen indgår i årets resultat under valutakursregulering.

Andre aktiver

Samlede anskaffelser på edb-udstyr (soft- samt hardware) mv. samt indretning af lejede lokaler under 100 t.kr. udgiftsføres i anskaffelsesåret.

Tekniske anlæg m.v. værdiansættes til anskaffelsesværdi med fradrag for afskrivninger. Der foretages lineære afskrivninger over aktivernes forventede brugstid, som er 5 år.

Forsikringsmæssige hensættelser

Præmiehensættelser f.e.r.

Omfatter den del af de opkrævede præmier for syge- og ulykkesforsikring, der vedrører efterfølgende regnskabsår.

Livsforsikringshensættelser

Opgøres af selskabets ansvarshavende aktuar på basis af de af Finanstilsynet godkendte tekniske grundlag. Hensættelserne udgør mindst forskellen mellem kapitalværdien af selskabets

forsikringsmæssige forpligtelser inkl. fordelt bonus, og kapitalværdien af de bidrag forsikringstagerne skal betale fremover samt et tillæg til dækning af omkostningerne ved den fremtidige administration af forsikringerne.

Erstatningshensættelser

Omfatter forfaldne endnu ikke udbetalte forsikringsydelse inkl. bonus samt andre ubetalte forsikringsydelser, der vedrører begivenheder indtruffet i regnskabsåret eller tidligere.

Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring omfatter beløb til dækning af skader, der ved årets udløb er indtruffet, men endnu ikke betalt.

Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring, der afvikles ved løbende udbetalinger, er opgjort til nutidsværdi efter aktuar-mæssige principper ved tilbagediskontering af de forventede fremtidige udbetalinger.

Bonushensættelser til gruppeordning

Vedrører beløb, der inden for gruppeordning for død og invaliditet skal anvendes til nedsættelse af fremtidige præmier.

Udjævningshensættelser

Vedrører syge- og ulykkesforsikringen og omfatter beløb til udjævning af erstatningsudgifter, hvor erstatningsudgifterne erfaringsmæssigt udviser udsving fra år til år.

Særlig bonushensættelse

Særlig bonushensættelse er en hensættelse, der er afsat kollektivt til at dække solvensmargenkravet.

Kollektivt bonuspotential

Omfatter beløb, som er hensat til udjævning af fremtidig bonusudlodning.

Andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.

Omfatter hensættelser for stigende risiko som følge af stigende alder vedrørende syge- og ulykkesforsikringer, som skønnes nødvendige til dækning af erstatningsudgifter og omkostninger i senere regnskabsperioder for forsikringer, der er i kraft på balancetidspunktet.

Hensættelser til andre risici og omkostninger

Udskudt pensionsafkastskat

Beregnes i overensstemmelse med de gældende skatteregler og diskonteres med en relevant rente.

Udskudt pensionsafkastskat vedrører gevinster og tab af pensionsafkastskattepligtige investeringsaktiver, der som følge af pensionsafkastskattelovens bestemmelser indgår med en tidsmæssig forskydning (realisationsfond).

Endvidere indgår pensionsafkastskatteaktiv ved tab på aktier, når dette kan modregnes i den fremtidige udskudte pensionsafkastskat. Regnskabsposten opføres netto.

Gæld

Gældsforpligtelser er værdiansat til pålydende værdi.

Eventualforpligtelser

Forpligtelser vedrørende afgivne garantier og kautioner m.v. uden for forsikringsforhold anføres i en note til årsregnskabet.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen er opstillet efter den direkte metode og viser pengestrømme fra driftsaktivitet, investeringer og finansiering samt selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme fra driften omfatter pengestrømme fra forsikringsvirksomheden.

Pengestrømme fra investeringer omfatter køb og salg af finansielle anlægsaktiver samt afkast og omkostninger ved administrationen af disse.

Pengestrømme fra finansiering omfatter indbetalt aktiekapital.

Likvider omfatter alene kassebeholdning og anfordringstilgodehavender.

Resultatopgørelse

Note		2002 mio. kr.	2001 mio. kr.
	<i>Præmier</i>		
1	Bruttopræmier	3.372,4	2.997,0
2	Afgivne genforsikringspræmier	-6,1	-3,9
	Præmier f.e.r.	3.366,3	2.993,1
	<i>Indtægter af investeringsaktiver</i>		
	Indtægter af grunde og bygninger	-0,6	0,0
3	Renter og udbytter mv.	717,6	614,7
	Indtægter af investeringsaktiver i alt	717,0	614,7
	<i>Forsikringsydelse</i>		
6	Udbetalte ydelser	-559,3	-452,4
	Ændring i erstatningshensættelser	-39,5	-11,0
	Overført til andre forsikringsmæssige hensættelser	-74,4	-26,2
	Forsikringsydelse f.e.r.	-673,2	-489,6
	<i>Ændring i livsforsikringshensættelser</i>		
7	Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r.	-2.834,7	-2.582,7
	Ændring i genforsikringsandel	0,6	0,2
	Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r.	-2.834,1	-2.582,5
	<i>Bonus</i>		
8	Ændring i bonushensættelser til gruppeordning	21,8	-45,2
	Ændring i særlig bonushensættelse	-134,8	-125,9
	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	671,1	386,8
	Bonus i alt	558,1	215,7

Note		2002 mio. kr.	2001 mio. kr.
	<i>Forsikringsmæssige driftsomkostninger</i>		
9	Administrationsomkostninger	-114,3	-90,5
2	Provisioner og gevinstandele fra genforsikringsselskaber	3,7	2,2
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt	-110,6	-88,3
	<i>Udgifter i tilknytning til investeringsaktiver</i>		
10	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-24,8	-19,8
4	Realiserede tab på investeringsaktiver	-440,9	-295,2
	Udgifter i tilknytning til investeringsaktiver i alt	-465,7	-315,0
5	Urealiserede tab på investeringsaktiver	-401,8	-419,0
11	Valutakursregulering	-244,8	45,7
12	Pensionsafkastskat	64,9	30,9
13	Overført investeringsafkast (-)	43,4	10,3
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT AF LIVSFORSIKRING	19,5	16,0
14	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT AF SYGE- OG ULYKKESFORSIKRING	89,3	4,8
13	Overført investeringsafkast (+)	-23,4	-4,9
	RESULTAT FØR SKAT	85,4	15,9
15	Skat	0,0	6,2
	ÅRETS RESULTAT	85,4	22,1

Resultatdisponeringen fremgår af årsberetningen.

Balance

Note	Aktiver	2002 mio. kr.	2001 mio. kr.
16	Grunde og bygninger	79,1	0,0
	<i>Andre finansielle investeringsaktiver</i>		
17	Kapitalandele	3.685,0	4.870,1
	Obligationer	12.881,4	9.714,4
	Indlån i kreditinstitutter	355,9	98,7
18	Valutaterminskontrakter	83,8	0,0
	Andre finansielle investeringsaktiver i alt	17.006,1	14.683,2
	Investeringsaktiver i alt	17.085,2	14.683,2
	<i>Tilgodehavender</i>		
	<i>Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringsforretninger</i>		
	Hos forsikringstagere	352,5	292,4
	Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringsforretninger i alt	352,5	292,4
	<i>Andre tilgodehavender</i>		
	Tilgodehavende i.f.m. genforsikring	0,8	0,1
	Selskabsskat	7,7	6,2
	Pensionsafkastskatteaktiv	85,4	20,5
	Andre tilgodehavender	6,9	5,1
	Andre tilgodehavender i alt	100,8	31,9
	Tilgodehavender i alt	453,3	324,3
	<i>Andre aktiver</i>		
19	Tekniske anlæg mv.	1,3	1,3
	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	62,7	60,4
	Andre aktiver i alt	64,0	61,7
	<i>Periodeafgrænsningsposter</i>		
	Tilgodehavende renter	208,0	172,2
	Periodeafgrænsningsposter i alt	208,0	172,2
	AKTIVER I ALT	17.810,5	15.241,4

Note	Passiver	2002 mio. kr.	2001 mio. kr.
	<i>Egenkapital</i>		
	Aktiekapital	110,0	110,0
	Overført overskud	530,7	530,7
	Reserve for skattefrit opsparret overskud	571,5	486,1
20	Egenkapital i alt	1.212,2	1.126,8
	<i>Forsikringsmæssige hensættelser</i>		
	Livsforsikringshensættelser		
	Bruttohensættelser	14.194,2	11.359,4
	Genforsikringsandel	1,1	-0,5
21	Livsforsikringshensættelser f.e.r.	14.193,1	11.358,9
	<i>Erstatningshensættelser</i>		
	Bruttohensættelser	1.108,7	738,5
	Genforsikringsandel	-4,1	-1,8
22	Erstatningshensættelser f.e.r.	1.104,6	736,7
23	Bonushensættelser til gruppeordning	142,5	164,3
24	Kollektivt bonuspotentiale	647,5	1.318,6
25	Særlig bonushensættelse	260,7	125,9
	Udjævningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring	112,7	112,7
26	Andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. vedrørende syge- og ulykkesforsikring	70,5	238,8
27	Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. i alt	16.531,6	14.055,9
	<i>Gæld</i>		
	Gæld i forbindelse med direkte forsikring	15,3	19,8
	Valutaterminsforretninger	0,0	1,3
	Anden gæld	51,4	37,6
	Gæld i alt	66,7	58,7
	PASSIVER I ALT	17.810,5	15.241,4
28	Eventualforpligtelser		
29	Hverv godkendt af bestyrelsen		
30	Specifikation af aktiver og deres afkast til markedsværdi		

Pengestrømsopgørelse

Note	2002 mio. kr.	2001 mio. kr.
Indbetalte bruttopræmier	4.003,3	3.624,0
Betalt vedrørende afgiven forretning	-9,6	4,5
Betalte bruttoerstatninger	-584,1	-468,2
Betalt gruppelevsbonus	-132,8	-83,4
Betalte forsikringsmæssige driftsomkostninger	-136,0	-123,8
Køb og salg af tekniske anlæg mv.	-0,3	1,0
Pengestrømme fra forsikringsvirksomhed	3.140,5	2.954,1
Nettobetaling af renter og udbytte mv.	644,0	531,5
Betalte omkostninger	-24,8	-19,8
Pengestrømme fra investeringsvirksomhed	619,2	511,7
Betalt bruttoskat (AMB)	-302,6	-267,1
Betalt selskabs- og pensionsafkastskat	-1,5	12,2
Pengestrømme fra skatter og afgifter	-304,1	-254,9
Pengestrømme fra samlet virksomhed	3.455,6	3.210,9
1 Ændring i finansielle investeringsaktiver	-3.196,2	-3.231,3
Pengestrømme fra investering og salg af investeringsaktiver	-3.196,2	-3.231,3
Ændring i kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	259,4	-20,4
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender primo året	159,2	179,6
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender ultimo året	418,6	159,2

Note til pengestrømsopgørelse

mio. kr.	2002	2001
----------	------	------

Note 1 Ændring i finansielle investeringsaktiver

Nettokøb (-)/Salg		
Danske aktier (kapitalandele)	-35,4	7,8
Udenlandske aktier (kapitalandele)	-291,9	-1.081,5
Unoterede aktier	-112,2	-173,5
Danske nominalobligationer	-1.506,6	-440,6
Indeksobligationer	49,6	-17,7
Udenlandske obligationer	-1.358,1	-1.525,8
Valutaterminer	137,5	-
Bygninger	-79,1	-
I alt	-3.196,2	-3.231,3

Noter til regnskabet

mio. kr. 2002 2001

Note 1 Bruttopræmier

Løbende præmier	3.253,6	2.813,0
Grupperisikopræmier	271,5	278,0
Indskud inkl. overførsler	128,4	152,6
Arbejdsmarkedsbidrag	-281,1	-246,6
Bruttopræmier i alt	3.372,4	2.997,0

Alle forsikringer er oprettet med ret til bonus på baggrund af kollektive overenskomster, aftaler og lignende, hvor forsikringen er en obligatorisk del af ansættelsesforholdet.

Alle forsikringer vedrører direkte dansk forretning.

Note 2 Resultat af afgiven forretning (livsforsikring)

Genforsikringspræmier afgivet til andre selskaber	-6,1	-3,9
Provisioner og gevinstandele fra genforsikringssselskaber	3,7	2,2
Resultat af afgiven forretning i alt	-2,4	-1,7

Note 3 Renter og udbytter mv.

Renter af værdipapirer og indlån	629,5	492,8
Gevinst/tab ved udtræk	-5,7	-1,6
Indeksregulering	26,4	43,2
Udbytte af kapitalandele	67,4	80,3
Renter og udbytter mv. i alt	717,6	614,7

Note 4 Realiserede gevinster og tab på investeringsaktiver

Danske børsnoterede aktier	-63,0	-22,6
Udenlandske børsnoterede aktier (børskurs)	-347,5	-299,8
Investeringsforeningsandele (børskurs)	0,0	-0,9
Nominalobligationer	1,4	40,0
Udenlandske obligationer (børskurs)	-15,9	2,4
Indeksobligationer	9,6	-14,3
Finansielle instrumenter	-25,5	0,0
Realiserede gevinster og tab på investeringsaktiver i alt	-440,9	-295,2

mio. kr. 2002 2001

Note 5 Urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver

Danske børsnoterede aktier	-334,8	-287,9
Udenlandske børsnoterede aktier (børskurs)	-614,0	-180,9
Unoterede aktier	1,0	-12,3
Nominalobligationer	157,5	48,0
Indeksobligationer	-0,4	23,9
Udenlandske obligationer (børskurs)	388,9	-9,8
Urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver i alt	-401,8	-419,0
Realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver i alt	-842,7	-714,2

Note 6 Udbetalte ydelser

Forsikringssummer ved død	116,3	103,4
Forsikringssummer ved invaliditet	85,8	72,0
Pensions- og renteydelser	130,7	70,8
Forsikringssummer ved kritisk sygdom	29,8	21,1
Tilbagekøb (udbetaling af små hvilende konti)	11,3	13,9
Overførsler til andre arbejdsmarkedspensionsordninger	175,0	164,2
Kontante udbetalte bonusbeløb (pensionistbonus)	9,1	7,0
Rateforsikring	1,3	0,0
Udbetalte ydelser i alt	559,3	452,4

Note 7 Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser

Løbende præmier, grupperisikopræmier, indskud og overførsler minus arbejdsmarkedsbidrag	3.372,4	2.997,0
Præmier til gruppeordning	-271,5	-278,0
Rentetilskrivning	395,6	427,2
Forsikringsydelse	-318,3	-255,9
Omkostningstillæg	-205,4	-197,7
Risikogevinst	-91,7	-109,2
Forøgelse af hensættelser til fremtidig administration	28,0	25,5
Overført til andre forsikringsmæssige hensættelser	-74,4	-26,2
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser i alt	2.834,7	2.582,7
Medlemmer med overenskomstbaserede ordninger ultimo året	316.348	313.692
Medlemmer med gruppelevsforsikring ultimo året	244.316	250.821

mio. kr.	2002	2001
----------	------	------

Note 8 Ændring i bonushensættelser til gruppeordning

Årets hensættelser fremkommer således:

Præmieindtægt, gruppeordning minus arbejdsmarkedsbidrag	404,3	361,4
Forbrug af bonus	-132,7	-83,4
Forsikringsydelse, gruppeordning	-271,5	-207,5
Omkostninger	-3,2	-8,8
Dækning af solvenskrav, gruppeordning	-18,7	-16,5
Ændring i bonushensættelser til gruppeordning i alt	-21,8	45,2

Note 9 Administrationsomkostninger

Administrationsomkostninger	114,3	90,5
-----------------------------	-------	------

I administrationsomkostningerne er følgende omkostninger indeholdt:

Personaleudgifter

Løn til medarbejdere	16,2	13,0
Pensionsbidrag	1,9	1,5
Andre udgifter til social sikring	0,2	0,2
Lønsumsafgift	1,4	1,2
Personaleudgifter i alt	19,7	15,9

Honorar til revision

Revision - KPMG C. Jespersen	0,2	0,2
Revision - Deloitte Et Touche	0,1	0,1
Andre ydelser - KPMG C. Jespersen	0,1	0,1
Andre ydelser - Deloitte Et Touche	0,3	0,4
Honorar til revision i alt	0,7	0,8

Vederlag til direktion og bestyrelse

Direktion	1,8	1,5
Bestyrelse	0,9	0,9
Vederlag til direktion og bestyrelse i alt	2,7	2,4

Gennemsnitlig antal medarbejdere	44	39
---	-----------	-----------

Administrationshonorar fra IndustriPension Holding A/S, er beregnet på omkostningsdækkende basis.

mio. kr.	2002	2001
----------	------	------

Note 10 Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Depot- og handelsomkostninger	2,3	2,0
Formueforvaltningsomkostninger	22,5	17,8
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed i alt	24,8	19,8

Note 11 Valutakursregulering

Udenlandske aktier	-266,3	41,1
Udenlandske obligationer	-209,5	12,1
Anfordringstilgodehavender	-17,1	-2,5
Valutaterminskontrakter	248,1	-5,0
Valutakursregulering i alt	-244,8	45,7

Note 12 Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat vedrørende året	-59,3	-37,5
Hensættelse til udskudt pensionsafkastskat	-6,2	6,7
Regulering vedrørende tidligere år	0,6	-0,1
Pensionsafkastskat i alt	-64,9	-30,9

Af selskabets samlede investeringsaktiver og anfordringstilgodehavender på 17.147,9 mio. kr. er 15.634,9 mio. kr. omfattet af pensionsafkastskat. Årets skattepligtige afkast omfattet af pensionsafkastskat udgør -526,6 mio. kr.

Der er som følge af nedslag for gruppelivsforsikring foretaget regulering af pensionsafkastskatten.

Selskabet har ultimo 2002 en friholdt værdi på 0,1 mio. kr. mod 0,1 mio. kr. ultimo 2001.

Note 13 Overført investeringsafkast

Investeringsafkast overført fra livsforsikringsvirksomhed	-23,4	-4,9
Investeringsafkast overført til syge- og ulykkesforsikring	-20,0	-5,4
Overført investeringsafkast i alt	-43,4	-10,3

mio. kr.	2002	2001
Note 14 Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring		
<i>Præmieindtægter</i>		
Løbende præmier	281,7	301,1
Arbejdsmarkedsbidrag	-22,5	-24,0
Overført fra livsforsikringshensættelser	74,4	26,2
Bruttopræmier i alt	333,6	303,3
<i>Afgivne genforsikringspræmier</i>		
Præmieindtægter f.e.r.	318,0	294,1
Overført investeringsafkast (+)	-20,0	-5,4
<i>Erstatningsudgifter f.e.r.</i>		
Udbetalte ydelser	-24,8	-15,8
Ændring i bruttoerstatningshensættelser	-330,6	-321,8
Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser	2,3	0,5
Erstatningsudgifter f.e.r.	-353,1	-337,1
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.	168,2	91,0
Administrationsomkostninger	-33,0	-43,5
Provision og gevinstandele fra genforsikringsselskaber	9,2	5,7
Forsikringsmæssige drifts-omkostninger f.e.r. i alt	-23,8	-37,8
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring i alt	89,3	4,8

Note 17 Kapitalandele

Selskabet ejer pr. 31.12.2002 mere end 5% af aktiekapitalen eller stemmerettigheder i følgende selskaber:

	Indskud pr. 31.12.2002	Yderligere tilsagn	Ejerandel
Danske Private Equity Partners K/S	82,4	217,6	7,3%
Danske Private Equity Partners II (EUR) K/S	2,9	147,0	9,2%
Danske Private Equity Partners II (USD) K/S	4,0	125,6	9,2%
Axel II A/S	71,3	98,7	6,7%
P/S BI Biomedicinsk Venture III	120,0	110,0	11,8%
BI New Energy Solutions	15,0	45,0	19,3%
Frank Russel Global Private Equity	17,1	51,6	19,9%

mio. kr.	2002	2001
Note 15 Skat		
Regulering vedrørende tidligere år	0,0	-6,2
Skat i alt	0,0	-6,2
Note 16 Grunde og bygninger		
Akkumuleret anskaffelsessum, primo året	0,0	0,0
Årets tilgang	79,1	0,0
Akkumuleret anskaffelsessum, ultimo året	79,1	0,0
Bogført værdi, ultimo året	79,1	0,0
Offentlig vurdering	69,0	0,0
Værdi af ejendom anvendt af selskabet	53,3	0,0
Afkastprocent	6,5	0,0

Note 18 Valutaterminskontrakter

<i>Markedsværdier</i>		
Salg af fremmed valuta på termin	1.347,2	1.482,7
<i>Anskaffelsesværdier</i>		
Salg af fremmed valuta på termin	1.431,0	1.481,4

mio. kr.	2002	2001
Note 19 Tekniske anlæg mv.		
Akkumuleret anskaffelsessum, primo	2,3	1,8
Årets tilgang	0,4	1,2
Årets afgang til anskaffelsespris	-0,2	-0,7
Akkumuleret anskaffelsessum, ultimo	2,5	2,3
<i>Afskrivninger</i>		
Akkumulerede afskrivninger, primo	1,0	1,2
Årets afskrivninger	0,4	0,3
Tilbageførte afskrivninger på solgte aktiver	-0,2	-0,5
Akkumulerede afskrivninger, ultimo	1,2	1,0
Bogført værdi, ultimo	1,3	1,3

Note 20 Egenkapital

Aktiekapital	110,0	110,0
Overført overskud	530,7	530,7
Reserve for skattefrit opsparet overskud	571,5	486,1
Egenkapital i alt ultimo perioden	1.212,2	1.126,8
<i>Reserve for skattefrit opsparet overskud</i>		
Saldo primo	486,1	0,0
Engangskorrektion primo året	0,0	464,0
Årets resultat	85,4	22,1
Saldo ultimo	571,5	486,1

Reserven for skattefrit opsparet overskud er underlagt særlige begrænsninger jf. Lfv § 206a om arbejdsmarkedsrelaterede livsforsikringsaktieselskaber.

Beregnet solvensmargen, livsforsikring	706,8	556,8
Beregnet solvensmargen, syge- og ulykkesforsikring	80,1	74,1
Beregnet solvensmargen i alt	786,9	630,9
Egenkapital	1.212,2	1.126,8
Særlig bonushensættelse	260,7	125,9
Basiskapital	1.472,9	1.252,7
Skyggekonto	153,4	70,8

Selskabets aktiekapital på 110 mio. kr. udstedt i aktier á 1.000 kr. eller multipla heraf.

mio. kr.	2002	2001
Note 21 Livsforsikringshensættelser f.e.r.		
Eventuelle forsikrede (ikke-pensionerede medlemmer)	13.528,4	10.882,9
Aktuelle forsikringer (pensionerede medlemmer)	36,9	19,5
Hensættelser til invalidepensionister	14,8	9,7
Hensættelser til bidragsfritagne	471,9	334,8
Hensættelser til fremtidig administration	140,5	112,5
Hensættelser til rateforsikring	1,7	0,0
Genforsikringsandel	-1,1	-0,5
Livsforsikringshensættelser f.e.r. i alt	14.193,1	11.358,9
3% grundlag	8.293,4	7.723,0
2% grundlag	5.899,7	3.635,9
Livsforsikringshensættelser f.e.r. i alt	14.193,1	11.358,9

Note 22 Erstatningshensættelser f.e.r.

Hensættelser til forsikringssummer ved død	20,7	13,5
Hensættelser til forsikringssummer ved invaliditet	120,1	107,6
Hensættelser til pensionsydelse	0,1	0,0
Hensættelser til forsikringssummer ved kritisk sygdom	11,4	9,3
Hensættelser til gruppeordning	52,6	34,9
Erstatningshensættelser f.e.r. vedrørende livsforsikringsvirksomhed i alt	204,9	165,3
<i>Erstatningshensættelser f.e.r. vedrørende syge- og ulykkesforsikring</i>		
Bruttohensættelser syge- og ulykkesforsikring	903,8	573,2
Genforsikringsandel	-4,1	-1,8
Erstatningshensættelser f.e.r. vedrørende syge- og ulykkesforsikring i alt	899,7	571,4
Erstatningshensættelser f.e.r. i alt	1.104,6	736,7

Note 23 Bonushensættelser til gruppeordning

Bonushensættelser til gruppeordning primo året	164,3	119,1
Ændring i bonushensættelser til gruppeordning	-21,8	45,2
Bonushensættelser til gruppeordning ultimo året	142,5	164,3

mio. kr.	2002	2001
Note 24 Kollektivt bonuspotentiale		
Kollektivt bonuspotentiale primo året	1.318,6	2.202,9
Engangskorrektion primo året	0,0	-464,0
Regulering af obligationer til markedsværdi primo året	0,0	-33,5
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-671,1	-386,8
Kollektivt bonuspotentiale ultimo året	647,5	1.318,6

Note 25 Særlig bonushensættelse

Hensættelse primo året	125,9	0,0
Årets ændring i hensættelse	134,8	125,9
Særlig bonushensættelse ultimo året	260,7	125,9

Note 26 Andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. vedrørende syge- og ulykkesforsikring

Hensættelser for stigende alder vedr. syge- og ulykkesforsikring	70,5	238,8
Andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. vedrørende syge- og ulykkesforsikring i alt	70,5	238,8

Den forventede gennemsnitlige afviklingstid for hensættelse for løbende ydelser udgør ca. 21 år.

Den forventede rente udgør 1,5%/2,5%.

Note 30 Specifikation af aktiver og deres afkast til markedsværdi

	Anskaffelsværdi mio. kr.		Markedsværdi mio. kr.		Afkast i % før pensionsafkastskat*
	31.12.01	31.12.02	31.12.01	31.12.02	
Grunde og bygninger	0,0	79,1	0,0	79,1	-2,6
Øvrige kapitalandele i alt	4.526,7	4.649,7	4.870,1	3.685,0	-30,9
Børsnoterede danske kapitalandele	1.253,3	1.465,0	1.492,5	1.130,2	-25,4
Unoterede danske kapitalandele	203,6	312,8	189,9	266,7	-10,5
Udenlandske kapitalandele	3.069,8	2.871,9	3.187,7	2.288,1	-34,8
Obligationer i alt	9.698,3	12.494,6	9.714,4	12.881,4	10,9
Nominalobligationer	6.087,4	7.784,1	6.121,5	7.941,5	10,8
Indeksobligationer	1.541,2	1.588,6	1.531,6	1.588,3	9,9
Obligationer i fremmed valuta	2.069,7	3.121,9	2.061,3	3.351,6	11,8
Andre finansielle investeringsaktiver	98,7	439,7	98,7	439,7	-1,7
Investeringsaktiver i alt	14.323,7	17.663,1	14.683,2	17.085,2	-2,4
Øvrige aktiver	559,2	726,0	558,2	725,3	
Aktiver i alt	14.882,9	18.389,1	15.241,4	17.810,5	-2,4
Gæld m.v.	58,7	66,7	58,7	66,7	
Nettoaktiver i alt	14.824,2	18.322,4	15.182,7	17.743,8	-2,4

* Afkast af aktiver i alt samt nettoaktiver i alt er beregnet som et simpelt gennemsnit for hele året. Det opgjorte afkast af de enkelte investeringsaktiver samt investeringaktiver i alt er beregnet efter den såkaldte tidsvægtede metode, dvs. at der foretages daglige afkastberegninger gennem året. Denne metode anbefales i den verdensomspændende vejledning for beregning af afkast - GIPS (Global Investment Performance Standards), der blev indført i 1999.

mio. kr.	2002	2001
Note 27 Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.		
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.	16.531,6	14.055,9
Registrerede aktiver	17.276,8	14.915,8

Note 28 Eventualforpligtelser

Der foreligger ingen panthæftelser, kautions-, garanti- eller lignende forpligtelser udover, hvad der fremgår af årsregnskabet.

Ultimo 2002 er der netto solgt aktier for 0,5 mio. kr. til afvikling i 1. kvartal 2003.

Note 29 Hverv godkendt af bestyrelsen

Direktør Erik Adolphsen varetager hvervet som direktør for såvel IndustriPension Holding A/S, som det 100% ejede datterselskab Industriens Pensionsforsikring A/S.

Ordforklaringer

Der er alene tale om korte forklaringer, der ikke nødvendigvis dækker alle aspekter af det enkelte ord.

Afkast

Renter, udbytter og realiserede gevinster/tab ved salg af investeringsaktiver samt urealiserede gevinster/tab ved værdiregulering af investeringsaktiver.

Aktiver

Værdierne opgjort på statusdagen, dvs. investeringerne, tilgodehavender, tekniske anlæg mv.

Aktuar

Forsikringsmatematiker. Den ansvarshavende aktuar har bl.a. ansvaret for opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser.

Andre forsikringsmæssige hensættelser

Omfatter hensættelser for stigende risiko som følge af stigende alder vedrørende syge- og ulykkesforsikringer.

Arbejdsmarkedsbidrag

Betaling til de statslige arbejdsmarkedsfonde. Industriens Pension skal fradrage bidraget i indbetalingerne - til gengæld skal der ikke betales arbejdsmarkedsbidrag ved udbetaling af pension mv. til medlemmerne.

Balance

Opgørelse (status) over aktiver og passiver.

Basiskapital

Summen af egenkapital og særlig bonus-hensættelser.

Benchmark

Reference-portefølje til vurdering af det opnåede investeringsafkast. Består f.eks. af et aktieindeks eller en eller flere udvalgte obligationer.

Bogført værdi

Den værdi, som aktiver og passiver står opført til i balancen.

Bonushensættelser til gruppeordning

Hensættelser til gruppeordning (invalidedødsfalds- og kritisk sygdomssummer), der skal anvendes til nedsættelse af fremtidig præmie.

Bruttoafkast

Afkast før pensionsafkastskat.

Bruttoskat

Det samme som arbejdsmarkedsbidrag.

Erstatningshensættelser

Hensættelser til udbetaling af forsikringsydelser, der endnu ikke er udbetalt. F.eks. vedrørende invaliditet eller dødsfald, der er indtruffet men endnu ikke anmeldt, eller anmeldte skader hvor udbetaling endnu ikke er foretaget.

F.e.r.

For egen regning. Betyder dels, at der er fratrukket præmie for en eventuelt genforsikret andel dels at en eventuel genforsikret andel er fratrukket.

Forsikringsmæssige hensættelser

Summen af livsforsikringshensættelser, kollektiv bonuspotentiale, bonushensættelser til gruppeordning, erstatningshensættelser og andre forsikringshensættelser.

Inflation

Betyder stigning i prisniveauet. Hvis priserne stiger, vil købekraften af et fast kronebeløb blive tilsvarende mindre.

Kollektivt bonuspotentiale

Hensættelser, der skal anvendes til at give medlemmerne en stabil bonus i fremtiden. I år med gode resultater forøges hensættelserne, mens de i år med mindre gode resultater anvendes til at opretholde en jævn bonustilskrivning.

Livsforsikringshensættelser

De midler, selskabet har afsat til dækning af forpligtelser over for de forsikrede.

Markedsværdi

Værdien ifølge børskursen på opgørelsesdagen.

Markedsværdiregnskab

Regnskab udarbejdet efter det princip, at alle aktiver og passiver bogføres til aktuel markedsværdi.

Matematisk kursregulering

Regulering af et værdipapirs gennemsnitlige anskaffelsespris med den kursværdiændring, der følger af forkortelsen af værdipapirets restløbetid.

Nettoafkast

Afkast efter betaling af pensionsafkastskat.

Passiver

Opgørelse på statusdagen af selskabets forpligtelser over for bl.a. forsikrede og ejere, dvs. egenkapital, hensættelser, gæld mv.

Pensionsafkastskat

Skat på afkastet af pensionsopsparing. Siden 1. januar 2001 beskattes både obligations- og aktieafkast med 15%.

Primo året

Ved begyndelsen af året

Referenceafkast

Det samme som benchmarkafkast, se benchmark.

Risikogevinst/-tab

Overskud eller underskud, der skyldes, at færre eller flere medlemmer end forventet blev invalide, døde eller blev kritisk syge.

Syge- og ulykkesforsikring

Invalidepensioner etableres som en syge- og ulykkesforsikring. Det betyder, at ydelsen kan reguleres, hvis skadesresultatet er dårligt. Invalidepensionen er således ikke garanteret.

Særlig bonushensættelse

Særlig bonushensættelse er opbygget af medlemmernes andel af overskuddet i selskabet. Sammen med bl.a. egenkapitalen dækker hensættelsen det lovpligtige krav om en vis risikovillig kapital i selskabet (solvenskravet). Hensættelsen behandles derfor ligesom egenkapitalen i forhold til tab og gevinster i selskabet. Medlemmernes andel af hensættelserne overføres til forsikringen senest i forbindelse med udbetaling af ydelser fra forsikringen.

Udjævningshensættelser

Vedrører syge- og ulykkesforsikringen og omfatter beløb til udjævnning af erstatningsudgifter, hvor erstatningsudgifterne erfaringsmæssigt udviser udsving fra år til år.

Ultimo året

Ved slutningen af året.

Industriens Pension

Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

Telefon 3393 4566

Telefax 3393 3556

info@industripension.dk

www.industripension.dk

CVR-nr. 16 61 41 30